

Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Seçmeyi Düşündükleri Meslekler ve Seçme Nedenleri

Hüseyin Parpucu^{1*}

¹Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Müzik Bölümü, Karaman, Türkiye.
hparpucu@kmu.edu.tr

*Sorumlu Yazar

Geliş tarihi: 23.04.2024
Kabul tarihi: 25.10.2024
Yayın tarihi: 31.01.2025

Özet: Bu araştırma ile güzel sanatlar lisesi müzik bölümündeki öğrencilerin müzik alanındaki seçmeyi düşündükleri meslekler ve bu seçimlerinin ardında yatan nedenlerin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma, nicel desenli tarama araştırması ile şekillenmiş ve Türkiye'nin 7 bölgesinde yer alan güzel sanatlar lisesi müzik bölümü 11. ve 12. sınıf düzeyindeki toplam 292 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan bir "Anket" kullanılmıştır. Veri toplama aracından elde edilen verilerin analizine yönelik olarak SPSS 25 programı aracılığıyla "Ki Kare", "Mann-Whitney U testi" ve "Kruskal-Wallis H testi" kullanılmış; hangi gruplar arasında fark olduğuna (Post Hoc) yönelik olarak ise "Ki Kare" testi için "Z testi"; "Kruskal-Wallis H testi" için "Mann-Whitney U testi" kullanılmıştır. Elde edilen genel sonuçlara göre, öğrencilerin yaklaşık %10'luk bir kısmının mezun olduktan sonra müzik alanına yönelik bir meslek seçmeyi planlamadığı; müzik alanındaki herhangi bir meslek seçmeyi planlayan öğrencilerin ise çoğunlukla öğretmen olmak istediği ile ilgili sonuçlara ulaşılmıştır. Meslek seçme nedenleri incelendiğinde ise, öğrencilerin çoğunlukla ilgi alanlarını veya yeteneklerini göz önünde bulundurarak seçim yaptıkları da elde edilen genel sonuçlardan biridir.

Anahtar Kelime: Meslek Seçimi, Güzel Sanatlar Lisesi, Müzik.

GİRİŞ

İnsan, yaşamı boyunca birçok karar alır. Bu kararlardan bazıları günlük rutinin birer parçasıyken, bazıları ise çok daha önemlidir. Şüphesiz ki kariyer ile ilgili verilen kararlar da bu öneme sahiptir. Bireyin günlük yaşantısı, sosyal ortamı ve mesleki faaliyetleri üzerinde uzun soluklu bir etki göstererek yaşam standartlarını etkileyen bu kararlar hem bireyi hem de bireyin yaşamış olduğu toplumu etkileyebileceği için önemlidir (Gati & Asher, 2001).

Çeşitli kaynaklarda iş veya meslek olarak tanımlanan kariyer kavramı, uzmanlık alanlarına göre farklılaşmaktadır. Bu kavram, formal bir eğitim sürecinden geçen hukuk, tıp, akademisyenlik vb. mesleki gruplara yönelik olarak "kariyer" şeklinde isimlendirilirken; informal eğitim (Meslekteki deneyim ile kazanılan eğitim) sürecinden geçen garsonluk, ustalık ve işçilik vb. meslek gruplarına yönelik olarak ise "iş" şeklinde tanımlanır (Karagülle, 2007).

Meslek kavramına yönelik olarak çeşitli kaynaklarda farklı tanımlamalar yapılmıştır. Türk dil kurumu sözlüğüne göre "Belirli bir eğitimin sonucu para kazanmak için yapılan ve kuralları olan bir iş" (TDK, t.y.), Türk Tarih Kurumu'nun Türkçe sözlüğüne göre "Bireyin geçimini sağlamaya yönelik seçerek yaptığı iş veya düşünce alanı, uğraşı" (TTK, 1983) ve Milli Eğitim Bakanlığının yaptığı tanımlamaya göre ise "Bireyin yaşamını sürdürebilmesi için kuralları toplumca belirlenen ve çeşitli eğitimlerle elde edilen bilgi-becerilerle yapılan etkinlikler" şeklinde tanımlanmaktadır (MEB, 2023b). Bu tanımlamalar çerçevesinde mesleğe yönelik "İş potansiyeline bakılmaksızın bireyin maddi veya manevi kazançlar elde ederek hayatını sürdürebilmesi için belirli bir eğitimin sonucunda ve belirli kurallar çerçevesinde yaptığı etkinlikler bütünü." şeklinde genel bir tanımlama yapmak mümkündür.

Bireyin seçmeyi düşündüğü meslekler arasından kendi kriterlerine göre bir mesleğe yönelerek karar vermesi ve bu kararına ilişkin hazırlık yapması "Meslek seçimi" olarak tanımlanmaktadır (Akyıldız, 2017). Bu seçimin sağlıklı ve ideal bir şekilde yapılabilmesi için bireyin ilk başta kendini bütün yönleriyle tanıması

(Yelken, 2008) ve akabinde kendi bireysel özelliklerine, ilgisine ve isteğine göre bir seçim yapması gerekmektedir (Akyıldız, 2017). Fakat, bazı durumlarda meslek seçimi ilgi, istek ve yeteneğe göre değil, günün koşullarının da vermiş olduğu etkiyle maalesef ki ilgi ve istek dışındaki çeşitli kriterlere göre de yapılabilmektedir (Çurğatay, 2010). Günümüzde bu faktörler, başta ekonomik olmak üzere biyolojik, sosyolojik, psikolojik ve hatta politik olarak ayrıştırılabilir (Bozgedik, 2017). Bu sebeple, günümüzdeki bireylerin doğru bir şekilde mesleki tercih yapmalarını sağlayabilmek adına mesleki gelişim kuramcılarının görüşlerinin de katkısıyla mesleki seçim kriterlerinin bilinmesinin büyük bir önem taşıdığını belirtmekle fayda vardır (Şeker & Çapri, 2020).

Mesleki gelişim kuramcıları, bireylerin mesleki seçim sürecindeki belirli zaman dilimlerine göre sergiledikleri davranışları açıklayan veya saptayan kişilerdir. Meslek seçimine kişilik gelişimi açısından bakılan bu kişilere göre bireyler, meslek seçimlerini zamana yayarak yapmaktadırlar. Ayrıca bu kuramcılar, bireydeki meslek fikrinin nasıl ortaya çıktığını, mesleki seçim veya karar aşamalarının nasıl ilerlediğini ve bu seçimin yapılması esnasında hangi kriterlere göre hareket edildiğini de açıklamaya çalışırlar (Kıyak, 2006).

Mesleki gelişim kuramcılarından biri olan Super'e göre lise öğrencileri mesleki gelişimin araştırma evresinin deneme basamağında yer alırlar (Demir, 2021). Mesleki gelişim görevine göre bu basamaktaki gençlerin mesleki tercihlerini "Billurlaştırması" yani netlik kazandırması beklenir (Yelken, 2008). Bu sebeple, istenilen ve hedeflenen üniversite programlarının belirlenmesi, tercih edilecek meslekler ile ilgili bilgilerin toplanması ve karar verilen mesleğe yönelik kararlılık gösterilmesi vb. davranışların bu dönemdeki gençler tarafından gösterilmesi beklenir (Usluer, 1996).

Çoğunlukla 15- 18 yaşlarında olan lise öğrencileri bu dönemde meslekler ile ilgili veri toplamaya başlar. Bu dönemdeki gençler, kendi kişilik özelliklerinin daha çok farkına vararak ilgi, yetenek ve başarılarına yönelik bir değerlendirme yaparlar. Aynı zamanda bireyin ergenlik dönemine de denk gelen bu dönemdeki fiziksel, ruhsal ve toplumsal değişimler; okul sorumluluğu, aile ilişkileri, kız ve erkek arkadaş ilişkileri gibi birçok problemin yanına bir de meslek seçimi konusu eklenince gençlerin sağlıklı karar vermeleri zorlaşmakta olup bazen, bu problemlerin sağlıklı bir seçim yapılmasına zarar verdiği durumlar da görülebilmektedir (Bozgedik, 2017). Kısacası genç, birçok sorunla mücadele ederken, geleceğini şekillendirecek olan meslek seçimi ile ilgili kararlarını da bu dönemde vermelidir (Çurğatay, 2010).

Kendisine uygun mesleği seçen bir genç birey işini severek yapar ve bu durumun da etkisiyle mesleki yaşantısının dışındaki hayatını mutlu, verimli ve huzurlu bir şekilde geçirir. Fakat, ilgi ve yeteneklerine göre sağlıklı ve doğru bir meslek seçimi yapamayan bir birey ise mutsuz bir mesleki yaşantının sonucu olarak sürekli mesleğini değiştirme çabası içerisinde olur ve bu durumun da vermiş olduğu etkiyle hayatı olumsuz yönde etkilenebilir. Bu sebeple, ilgi ve yeteneklerine göre mesleki seçim sürecinin sağlıklı ve doğru bir şekilde yürütülmesi oldukça önemlidir (Sarıkaya & Khorshid, 2009).

Yukarıdaki ifadelerde de anlatıldığı üzere gençler meslek seçimlerini maalesef ki çoğunlukla zor bir süreçten geçerek belirlemektedirler. Bu zor süreçte, lise öğrencileri tarafından seçilen mesleklerin hangi gerekçelerle seçildiğinin belirlenmesinin hem kariyer danışmanlığı etkinliklerinin planlamalarına hem de yükseköğretim kurumlarının ilgili planlamalarına etkisi ve katkısı olabilir. Bu sebeple, özellikle Türkiye şartları düşünüldüğünde lise dönemindeki meslek seçme nedenlerinin ortaya çıkartılmasının büyük bir önem taşıdığını söylemek yanlış olmayacaktır (Akyıldız, 2017).

Lise düzeyindeki müzik eğitiminin verildiği okullardan birisi olan Güzel Sanatlar Liselerinin ilki İstanbul'da "Avni Akyol Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi" adıyla 1989-1990 eğitim öğretim yılında eğitim-öğretim sürecine başlamıştır. Bu liselerin sayısında geçmişten bu yana ciddi bir artış olmuş ve günümüzdeki sayısı 90'ı aşmıştır.

Güzel sanatlar liselerinin müzik bölümleri ortaöğretim seviyesinde mesleki müzik eğitimi vermekte olup, mesleki müzik eğitimi alanındaki yükseköğretim kurumlarına öğrenci yetiştirmektedir (Karadeniz & Dalkıran, 2020). MEB tarafından hazırlanan Güzel Sanatlar Lisesi programlarında alan ve meslek bilgisinin yanında genel kültür düzeyindeki dersler ile ilgili de eğitimler verilmektedir (Kaya vd., 2013).

Çeşitli liselerdeki öğrenciler gibi güzel sanatlar liselerindeki öğrenciler de müzik alanındaki meslek gruplarına yönelim gösterirken kendilerine göre belli başlı kriterlere dikkat etmektedirler. Öğrenciler, mesleki seçim sürecinde her ne kadar ülkemizin/mesleğin koşullarını ve ailenin ve/veya sosyal çevrenin

yönlendirmelerini dikkate alsalar da bu durum ideal mesleki seçim kriterlerine uygun bir yaklaşım değildir. Önemli olan, bireyin kendi ilgi, yetenek, başarı ve hedefleri doğrultusunda bir meslek seçimi yapmasıdır. Bu sebeple, güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin meslek seçme nedenlerine yönelik yapılacak olan bu çalışmadan elde edilen veriler, doğru ve sağlıklı mesleki seçim sürecine katkı sağlayabileceği düşünüldüğü için önem arz etmektedir. Bu sayede gerek kurumlar gerekse veli ve öğrenciler mesleki seçim sürecindeki (varsa) eksikliklere yönelik telafi uygulamalarını hayata geçirebilirler.

Güzel sanatlar liselerindeki müzik bölümü öğrencilerinin müzik alanındaki seçmeyi düşündükleri mesleklerin ortaya çıkartılmasının yükseköğretim kurumlarındaki müzik bölümlerinin mevcut durum ve ileriye dönük planlamalarına (yeni bölümlerin kurulması, kapatılması veya mevcut bölümlerdeki kontenjanlara yönelik planlamalarda) öğrencilerin görüşlerinin de etkisiyle katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma ile, güzel sanatlar lisesi müzik bölümündeki öğrencilerin müzik alanındaki seçmeyi düşündükleri meslekler ve bu seçimlerinin ardında yatan nedenlerin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu çerçevede, araştırmanın amaç cümlesi “Güzel sanatlar lisesi müzik bölümünde okuyan öğrencilerin seçmeyi düşündükleri meslekler ve bu mesleklerin seçim nedenleri çeşitli değişkenlere göre nasıldır?” şeklinde oluşturulmuştur. Amaç cümlesine yönelik oluşturulmuş alt amaçlar şu şekildedir:

1. Öğrencilerin seçmeyi düşündükleri meslekler ve bu meslekleri seçme nedenleri nelerdir?
2. Öğrencilerin meslek seçme nedenleri seçmeyi düşündükleri mesleklere göre farklılık göstermekte midir?
3. Öğrencilerin seçmeyi düşündükleri meslekler ve seçim nedenleri cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
4. Öğrencilerin seçmeyi düşündükleri meslekler ve seçim nedenleri sınıf düzeyine göre farklılık göstermekte midir?
5. Öğrencilerin seçmeyi düşündükleri meslekler ve seçim nedenleri öğrencilerin okumakta oldukları illere göre farklılık göstermekte midir?
6. Öğrencilerin seçmeyi düşündükleri meslekler ve seçim nedenleri öğrencilerin bireysel çalgılarına göre farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, nicel araştırma yöntemlerinden tarama araştırması ile şekillenmiştir. Verilen bir durum veya konu ile ilgili bilgi, beceri, yetenek, tutum vb. özellikleri titiz ve dikkatli bir şekilde belirlemeye veya ortaya çıkarmaya yönelik olarak kullanılan yöntem tarama araştırmalarıdır (Büyüköztürk vd., 2014). Araştırmacılar, bireylerin, grupların veya fiziksel ortamların özelliklerini ortaya çıkarttıkları için eğitim alanındaki araştırmalarda tarama çalışmalarını sıklıkla kullanırlar (Büyüköztürk vd., 2014).

Çalışma Grubu

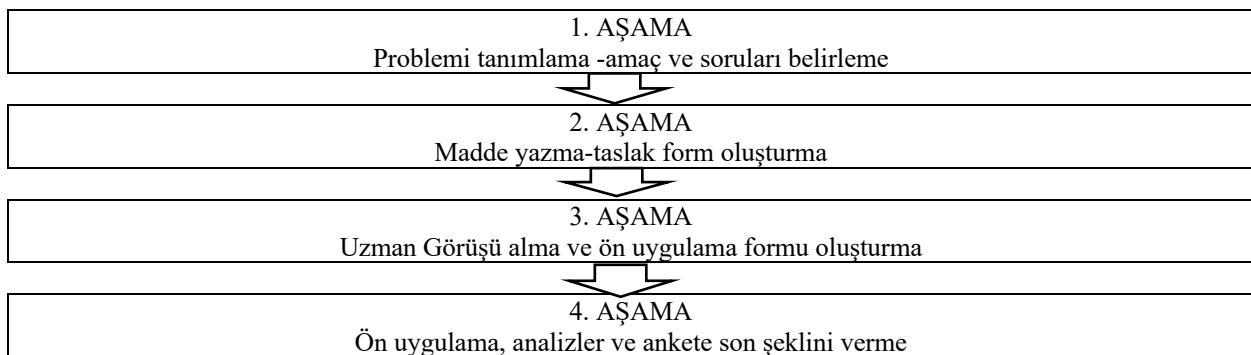
Araştırmada “tabakalı örnekleme” yöntemine göre Türkiye’nin 7 bölgesinin de temsil edilebilmesi için her bölgeden bir güzel sanatlar lisesi yer almıştır. Tabakalı örnekleme, evrendeki alt grupların örnekleme temsil edilmelerinin garanti altına alındığı bir örnekleme yöntemidir (Balci, 2013). Sonrasında, basit seçkisiz örnekleme yöntemine göre her bölgeden bir okul belirlenmiş; ölçüt örnekleme yöntemine göre ise meslek seçiminde karar vermeye daha yakın olmaları bakımından bu okulların müzik bölümündeki 11 ve 12. sınıf öğrencileri ile bu araştırma yürütülmüştür. Her bir örnekleme birimine eşit seçilme olasılığı vererek seçilen birimlerin örnekleme alındığı yönteme basit seçkisiz örnekleme adı verilir (Büyüköztürk vd., 2014). Ölçüt örneklemede araştırmacı, belirli ölçütü veya ölçütleri karşılayan kişileri veya birimleri örnekleme dahil ederler (Büyüköztürk vd., 2014). Çalışma grubunda yer alan okullar ve katılımcılara ilişkin bilgiler Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1*Çalışma Grubunda Yer Alan Güzel Sanatlar Liseleri ve Katılımcılar*

Bölge	İl	İlçe	Okul Adı	11. sınıf	12. sınıf	Toplam
Akdeniz	Antalya	Kepez	Ticaret ve Sanayi Odası GSL	21	23	44
Doğu Anadolu	Van	Tuşba	Van GSL	14	23	37
Ege	Balıkesir	Ayvalık	Sebahat-Cihan Şişman GSL	8	16	24
Güneydoğu Anadolu	Gaziantep	Şahinbey	Ticaret Odası GSL	23	26	49
İç Anadolu	Ankara	Mamak	Mimar Sinan GSL	7	44	51
Karadeniz	Bolu	Merkez	Bolu GSL	15	23	38
Marmara	İstanbul	Bakırköy	Göksel Baktagir GSL	27	22	49
			Toplam	115	177	292

Veri Toplama Aracı

Araştırmadaki veri toplama aracı 2 bölümden oluşmaktadır. 1. bölümde öğrencilerin çeşitli özelliklerinin(değişkenlerinin) elde edilebilmesi amacıyla uzman görüşü alınarak cinsiyet, sınıf düzeyi, bireysel çalgı ve okulun bulunduğu il (bölge) değişkenlerine yönelik verilerin elde edilmesi ile ilgili “Sınıflama soruları” bulunmaktadır. 2. bölümde ise araştırmacının hazırlamış olduğu “Müzik alanında seçilebilecek meslekler ve seçme nedenleri” isimli bir anket yer almaktadır. Bu bölümde seçme nedenleri ile ilgili yer alan her bir madde “tamamen katılıyorum”, “katılıyorum”, “biraz katılıyorum”, “katılmıyorum” ve “kesinlikle katılmıyorum” şeklindeki 5’li Likert tipinde oluşturulmuştur. Anketin hazırlanma aşamasında hem güzel sanatlar lisesi hem de üniversitelerin farklı müzik bölümlerindeki toplam 200’ e yakın öğrenciye müzik alanındaki meslekleri seçme nedenleri ile ilgili açık uçlu sorular sorulmuş ve elde edilen cevaplar içerik analizi ile incelenmiştir. Bu aşamadan sonra, farklı alanlardaki meslek seçme nedenleri ile ilgili yapılan çeşitli çalışmalar (Akyıldız, 2017; Bozgedik, 2017; Çelik & Üzmez, 2014; Çurğatay, 2010; Demir, 2021; Dinç, 2008; Ensari & Alay, 2017; Genç vd.,2007; Kartal vd., 2019; Kıyak, 2006; Olğun & Adıbelli, 2018; Oral, 2022; Polat vd., 2021; Sarıkaya & Khorshid, 2009; Sheriff & Chang, 2022; Şeker & Çapri, 2020; Ulaş vd., 2017; Vurucu, 2010; Yelken, 2008) incelenmiş ve bu çalışmalardaki veri toplama araçlarının maddeleri de içerik analizi ile incelenmiştir. Bu analizlerden elde edilen veriler çerçevesinde bir taslak madde formu oluşturulmuş ve bu maddeler, 2’si güzel sanatlar lisesindeki rehber öğretmenler, 10’ u ise çeşitli üniversitelerin müzik alanındaki doktor unvanına sahip akademisyenler olmak üzere toplam 12 uzmanın görüşüne sunulmuştur. Uzmanlardan gelen dönütler ve değerlendirmeler ışığında yeniden gözden geçirilen ve gerekli düzeltme ve değişiklikler yapılan anket, çalışma grubunda yer almayan güzel sanatlar lisesindeki toplam 30 öğrenci ile pilot uygulamaya tabi tutulmuştur. Son olarak, uzmanlardan ve pilot uygulamadan elde edilen geri bildirimler ışığında anketin nihai hali oluşturulmuştur. Genel geçer çerçevede anket geliştirme süreci Şekil 1’de gösterilmektedir.

Şekil 1*Anket Geliştirme Süreci*

(Büyüköztürk vd., 2014).

Verilerin Toplanması ve Analizi

Belirlenen il ve okullara araştırmadaki veri toplama aracı posta yoluyla gönderilmiş, okul yönetimleri anketi uygulayarak gerekli verileri elde ederek araştırmacıya geri göndermiştir. Verilerin elde edilmesine yönelik olarak okul yönetimleri ile daha önceden irtibata geçilmiş ve veri toplama süreci ile ilgili uygulamalarda fikir birliği sağlanmıştır. Hem ekonomik olması hem de okul yönetimlerinin verilerin toplanmasına yönelik olarak verdikleri güvence sebebiyle posta yönteminin tercih edildiğini belirtmekte fayda vardır.

Verilerin analizlerinde ilk olarak aritmetik ortalama (x) ve yüzde (%) analizleri yapılmıştır. Sonrasında, öğrencilerin cinsiyet, bireysel çalgı aleti, sınıf düzeyi ve okulun bulunduğu il ile öğrencilerin seçtiği meslekler ve nedenleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla:

- Kategorik ile kategorik değişkenlerin ilişkilerinin sınanmasına yönelik olarak “Ki Kare” testi,
- Sıralı ile kategorik değişkenlerin arasındaki ilişkilerin sınanmasına yönelik olarak ise “Mann-Whitney U testi” ve “Kruskall Wallis H testi” kullanılmıştır.

“Ki Kare” testinin sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi için “Bireysel çalgı aleti” değişkenine verilen cevaplardaki bazı gruplarda katılımcı sayılarının yetersiz olması sebebiyle gruplar “Türk çalgıları” ve “Batı çalgıları” şeklinde; “Seçmeyi düşünülen meslek” değişkenine verilen cevaplarda ise “Öğretmen”, “Sanatçı” ve “Akademisyen” dışındaki meslekler “Diğer” adı altında yeniden gruplandırılmıştır. “Ki Kare” testinin analizine yönelik olarak kategorik değişkenlerdeki bazı gruplarda katılımcıların sayısı az ise sayıca az olan grupların birleştirilmesi veya mümkünse yeniden gruplandırma yapılması önerilir (Durmuş vd., 2018).

Yapılan analizler sonucunda hangi gruplar arasında fark olduğuna (Post Hoc) yönelik olarak “Ki Kare” testi için “Z testi”; “Kruskal Wallis H testi” için “Mann-Whitney U testi” kullanılmıştır. Fark olduğu anlaşılan gruplardaki farkların yani etki büyüklüğünün ne derece olduğunun anlaşılmasına yönelik olarak veriler “Ki Kare” testinden sonra “Cramer’s V”, “Mann-Whitney U testi” nden sonra “Pearson kolerasyon katsayısı (r)” ve “Kruskal Wallis H testi” nden sonra ise “Eta-kare” hesaplamaları yapılmıştır. Hipotez testleri grupların ortalamaları arasındaki farkın etkisi veya büyüklüğü hakkında herhangi bir bilgi vermez (Cevahir, 2020). Hipotez testlerinde etki büyüklüğü değerlerinin de hesaplanarak yorumlanması sonuçların anlaşılabilirliğini artıracaktır (Büyüköztürk, 2020). Hipotez testlerinde fark bulunduğu etki büyüklüğüne bakılır (Cevahir, 2020). Eta-kare (η^2) testleri en sık kullanılan etki büyüklüğü testlerinden biridir (Büyüköztürk, 2020). “Ki Kare” testlerindeki 2*2’ den büyük tablolarda “Cramer’s V” testi yaygın olarak kullanılır (Pallant, 2016). Etki büyüklüğüne ilişkin oranlar ve kategorileri Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2

Etki Büyüklüğüne İlişkin Oranlar ve Kategorileri

Etki büyüklüğü	Cramer’s V, k=2*	Cramer’s V, k=3*	Pearson r	Eta-kare (η^2)
Küçük	0,10-<0,30	0,07-<0,20	0,10	0,01
Orta	0,30-<0,50	0,20-<0,35	0,30	0,06
Geniş (Büyük)	$\geq 0,50$	$\geq 0,35$	0,50	0,14

*k: Satır veya sütunlardaki minimum kategori sayısıdır

Araştırmadaki veriler, SPSS 25.00 istatistik programı ile analiz edilmiş olup, değişkenler arasındaki farkların incelenmesine yönelik yapılan testlerde anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak belirlenmiştir.

Etik ve Veri Toplama İzin Bilgileri

Yapılan bu çalışmada araştırma etiği ilkeleri gözetilmiş olup verilerin elde edilmesine yönelik olarak:

1. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Beşerî bilimler araştırma ve yayın etik kurulunun 07.08.2023 tarihli ve E-75732670-020-143295 sayılı kararı ile gerekli etik izin ve belgesi,
2. Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğünün 20.09.2023 tarihli ve E-84037561-605.01-84564260 sayılı izni ile de okullara yönelik uygulama izni ve belgesi alınmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya dahil olan öğrencilerden veriler elde edilirken öğrencilerin lise sonrasındaki mesleki yaşantılarına müzik alanında yer alan bir eğitim veya meslekle devam edip etmemeleri ile ilgili düşünceleri sorulmuştur. Bu alanda devam etmeyi düşünenlerin anketteki diğer maddeleri cevaplandırması istenirken, devam etmemeyi düşünenlerin ise demografik özellikler ile ilgili sorular hariç diğer soruları cevaplandırmamaları istenmiştir. Bu duruma ilişkin elde edilen bulgular Tablo 3’de yer almaktadır.

Tablo 3

Müzik Alanına Yönelik Bir Eğitim veya Mesleği Seçmeyi Düşünen ve Düşünmeyenler

	n	%
Müzik alanında meslek seçmeyi planlayan	269	92,1
Müzik alanında meslek seçmeyi planlamayan	23	7,9
Toplam	292	100,0

Tablo 3’de görüldüğü üzere araştırmaya dahil olan öğrencilerin %92’si müzik alanında bir meslek seçmeyi düşünürken %8’i ise müzik alanından bir eğitim veya meslek seçmeyi düşünmemektedir. Ayrıca, “Hayır” cevabı veren öğrencilerin cinsiyetine bakıldığında 13’ü “Kız” ve 10’u ise “Erkek”; sınıf düzeylerine bakıldığında 15’i “12. Sınıf” ve 8’i “11.Sınıf”; illere yönelik dağılımına bakıldığında her ilde hemen hemen benzer sayılarda olduğu; enstrümanlarına yönelik bir inceleme yapıldığında ise çoğunlukla “Yaylı çalgılar” ve “Telli çalgılar” grubunda oldukları söylenebilir. Diğer taraftan, müzik alanındaki bir mesleği seçmeyi düşünen 269 öğrencinin vermiş olduğu cevaplar ile de alt problemlere yönelik olarak gerekli analizler yapılmıştır

Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorum

Betimsel analiz sonucunda öğrencilerin seçmeyi düşündükleri mesleklere ilişkin elde edilen bulgular Tablo 4’de yer almaktadır.

Tablo 4

Öğrencilerin Seçmeyi Düşündükleri Mesleklere İlişkin Bulgular

Meslek	n	%
Öğretmen	117	43,4
Sanatçı	76	28,3
Akademisyen	35	13,0
Müzik Teknoloji Uzmanı	7	2,6
Çalgı Yapım, Bakım ve Onarım Uzmanı	3	1,1
Bando Astsubay	19	7,1
Müzikolog veya Müzik Araştırmacısı	12	4,5
Toplam	269	100,0

Tablo 4’de yer alan bulgulara göre araştırmaya katılan öğrencilerin %43,4’ ü “Öğretmen”, %28,3’ ü “Sanatçı”, %13,0’ ı “Akademisyen”, %2,6’ sı “Müzik Teknoloji Uzmanı”, %1,1’ i “Çalgı Yapım, Bakım ve Onarım Uzmanı”, %7,1’ i “Bando Astsubay” ve %4,5’ i ise “Müzikolog veya Müzik Araştırmacısı” olmak istedikleri belirlenmiştir. Elde edilen bu bulguya göre öğrencilerin neredeyse yarısı “Öğretmen” olmak istemektedir.

Öğrencilerin meslek seçme nedenleri ile ilgili elde edilen verilere ilişkin ortalamalar Tablo 5’de yer almaktadır.

Tablo 5*Öğrencilerin Meslek Seçme Nedenlerine İlişkin Bulgular*

Alt Kategori	Maddeler	x
Mesleki İmkanlar	Bu mesleğe yönelik ihtiyaç olduğunu düşündüğüm için.	3,29
	Bu mesleğin çalışma koşullarının iyi olduğunu düşündüğüm için.	3,66
	Bu mesleğin sosyal haklarının iyi olduğunu düşündüğüm için.	3,40
	Bu meslekte kolaylıkla iş bulabileceğimi düşündüğüm için.	3,22
	Bu mesleğin geleceğinin iyi olduğunu düşündüğüm için.	3,94
Mesleki Gelir Durumu	Bu mesleğin maddi getirisinin iyi olduğunu düşündüğüm için.	3,43
Sosyal-Kültürel Çevre Etkisi	Bu mesleğe toplumda değer verildiğini düşündüğüm için.	3,14
	Bu mesleğin statüsünün yüksek olduğunu düşündüğüm için.	3,68
Rol Model veya Rehberlik	Ailemdeki bu mesleğe sahip kişileri kendime rol model aldığım için.	2,46
	Çevremdeki bu mesleğe sahip kişileri kendime rol model aldığım için.	3,27
	Çeşitli medya platformlarında görmüş olduğum bu mesleğe sahip kişileri kendime rol model aldığım için.	3,43
	Ailem istediği veya tavsiye ettiği için.	2,41
	Öğretmenlerim veya bu meslek sahibi kişiler tavsiye ettiği için.	2,84
Mesleki İlgi, Yetenek veya Başarı	Bu meslekte mesleki haz ve doyuma ulaşabileceğimi düşündüğüm için.	4,16
	Bu mesleği yapmaya yönelik ilgim ve isteğim olduğu için.	4,59
	Bu mesleği yapmaya yönelik yetenekli olduğumu düşündüğüm için.	4,45
	Mevcut bilişsel veya performans seviyemi değerlendirdiğimde bu meslekte başarılı olacağımı düşündüğüm için.	4,44

Tablo 5’de görüldüğü üzere öğrencilerin meslek seçimlerine ilişkin maddelerin ortalamaları incelendiğinde en yüksek ortalamaya sırasıyla “Mesleki İlgi, Yetenek veya Başarı”, “Mesleki İmkanlar”, “Mesleki Gelir Durumu”, “Sosyal-Kültürel Çevre Etkisi” ve “Rol Model veya Rehberlik” kategorileri altındaki maddelerin sahip olduğu belirlenmiştir. Bu bulgulara göre öğrenciler mesleklerini belirlerken daha çok ilgi, başarı veya yeteneklerine göre bir seçim yapmaktadırlar. Sonrasında, mesleğin imkanları ve gelir durumları da göz önünde bulundurdıkları diğer etkenlerdir. Mesleğin sosyal statüsü ve mesleğe yönelik rehberlik durumları ise daha az etkiye sahiptir.

Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorum

Öğrencilerin meslek seçme nedenlerinin seçmeyi düşündükleri mesleklere göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesine yönelik olarak “Kruskal Wallis H testi” yapılmıştır. Test sonucunda anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilen maddeler ve analiz bulguları Tablo 6’da gösterilmektedir.

Tablo 6*Öğrencilerin Meslek Seçme Nedenlerinin Seçmeyi Düşünülen Mesleklerle İlişkisine Yönelik Bulgular*

Madde	Meslek	n	Sıra Ortalaması	χ^2	p	Anlamlı Fark*	η^2
2	Ö	117	144,79	23,903	0,001	Ö-S, S-A.	0,093
	S	76	102,46				
	A	35	153,34				
	M	7	163,43				
	Ç	3	204,67				
	B	19	156,84				
	MÜ	12	123,58				
4	Ö	117	153,97	36,417	0,000	Ö-S, S-B.	0,140
	S	76	97,39				
	A	35	133,43				
	M	7	172,14				
	Ç	3	137,50				
	B	19	178,16				
	MÜ	12	102,21				

Tablo 6 (Devam)

Madde	Meslek	n	Sıra Ortalaması	χ^2	p	Anlamli Fark*	η^2
5	Ö	117	134,62	31,250	0,000	Ö-B, S-A, S-B.	0,099
	S	76	108,12				
	A	35	159,83				
	M	7	188,93				
	Ç	3	108,83				
	B	19	194,71				
	MÜ	12	117,04				
11	Ö	117	122,26	21,552	0,001	Ö-S, S-Ç, S-B.	0,076
	S	76	167,28				
	A	35	130,03				
	M	7	117,29				
	Ç	3	115,50				
	B	19	101,68				
	MÜ	12	137,17				

Ö: Öğretmen S: Sanatçı A: Akademisyen M: Müzik teknoloji uzmanı
Ç: Çalgı yapım, bakım ve onarım uzmanı B: Bando astsubay MÜ: Müzikolog veya müzik araştırmacısı

*Mann Whitney U testi yapılmıştır. Bonferroni düzeltmesi sonrasında $p < 0,002$ düzeyinde fark çıkan sonuçlar. “Kruskal Wallis H testi” nin sonuçlarına göre:

2 numaralı (Bu mesleğin çalışma koşullarının iyi olduğunu düşündüğüm için.) maddesine cevap veren bazı gruplar arasında anlamlı bir farklılık mevcuttur ($p=0,001$). Bu farklılığın, “Öğretmen” ile “Sanatçı” ve “Sanatçı” ile “Akademisyen” mesleklerini seçmek isteyenler arasında meydana geldiği yapılan “Post Hoc” analizi ile belirlenmiştir. Elde edilen bu farklılığın etki büyüklüğünün ise ($\eta^2=0,093$) “Orta” düzeyde olduğu söylenebilir.

4 numaralı (Bu meslekte kolaylıkla iş bulabileceğimi düşündüğüm için.) maddesine cevap veren bazı gruplar arasında anlamlı bir farklılık mevcuttur ($p=0,000$). Bu farklılığın, “Öğretmen” ile “Sanatçı”, “Sanatçı” ile “Bando astsubay” ve “Sanatçı” ile “Çalgı yapım, bakım ve onarım uzmanı” mesleklerini seçmek isteyenler arasında meydana geldiği yapılan “Post Hoc” analizi ile belirlenmiştir. Elde edilen bu farklılığın etki büyüklüğünün ise ($\eta^2=0,140$) “Büyük” düzeyde olduğu söylenebilir.

5 numaralı (Bu mesleğin geleceğinin iyi olduğunu düşündüğüm için.) maddesine cevap veren bazı gruplar arasında anlamlı bir farklılık mevcuttur ($p=0,000$). Bu farklılığın, “Öğretmen” ile “Bando astsubay”, “Sanatçı” ile “Akademisyen” ve “Sanatçı” ile “Bando astsubay” mesleklerini seçmek isteyenler arasında meydana geldiği yapılan “Post Hoc” analizi ile belirlenmiştir. Elde edilen bu farklılığın etki büyüklüğünün ise ($\eta^2=0,072$) “Orta” düzeyde olduğu söylenebilir.

11 numaralı (Çeşitli medya platformlarında görmüş olduğum bu mesleğe sahip kişileri kendime rol model aldığım için.) maddesine cevap veren bazı gruplar arasında anlamlı bir farklılık mevcuttur ($p=0,001$). Bu farklılığın, “Öğretmen” ile “Sanatçı”, “Sanatçı” ile “Çalgı yapım, bakım ve onarım uzmanı” ve “Sanatçı” ile “Bando astsubay” mesleklerini seçmek isteyenler arasında meydana geldiği yapılan “Post Hoc” analizi ile belirlenmiştir. Elde edilen bu farklılığın etki büyüklüğünün ise ($\eta^2=0,067$) “Orta” düzeyde olduğu söylenebilir.

Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorum

Öğrencilerin seçmeyi düşündükleri mesleklerin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermemesine ilişkin yapılan “Ki Kare” testinin analiz bulguları Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7

Öğrencilerin Cinsiyetinin Öğrencilerin Seçmeyi Düşündükleri Mesleklerle İlişkinine Yönelik Bulgular

Meslek	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Öğretmen	82	70,10	35	29,90	117	
Sanatçı	46	60,50	30	39,50	76	100,00
Akademisyen	22	62,90	13	37,10	35	
Diğer	12	29,30	29	70,70	41	
		$\chi^2= 15,411$	$p=0,001$	$V= 0,28$		

Tablo 7’de gösterilen bulgulara göre öğrencilerin seçmeyi düşündükleri mesleklerde cinsiyetten kaynaklanan anlamlı bir farklılaşmanın olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Hangi gruplar arasında bir farklılaşma olduğunun belirlenmesine yönelik yapılan post-hoc Z testi sonucunda sadece “Öğretmen” ve “Diğer” gruplarında cinsiyetten kaynaklanan bir farklılaşmanın olduğu; bu farkın Cramer’s V etki büyüklüğü testine göre hesaplaması yapıldığında ise cinsiyetin, farklılaşma çıkan meslek gruplarında küçük ($V=0,28$) bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Anlamlı bir farklılaşmanın olduğu tespit edilen bu bulguları özetlemek gerekirse, erkek öğrencilere nispeten kız öğrenciler daha çok “Öğretmen”, kız öğrencilere nispeten erkek öğrenciler ise daha çok “Diğer” grubunda yer alan meslekleri seçmeyi planlamaktadırlar.

Öğrencilerin meslekleri seçim nedenlerinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermemesine ilişkin olarak “Mann-Whitney U testi” yapılmıştır. Bu testin sonucunda anlamlı bir farklılık olduğu belirlenen maddelerin analiz bulguları Tablo 8’de yer almaktadır.

Tablo 8

Öğrencilerin Cinsiyetinin Meslek Seçim Nedenleriyle Olan İlişkisine Yönelik Bulgular

Madde	Değişken	n	Sıra Ortalaması	U	p	r
1	Kız	162	127,22	7406,000	0,038	0,13
	Erkek	107	146,78			
4	Kız	162	127,50	7452,000	0,045	0,11
	Erkek	107	146,36			
6	Kız	162	127,34	7426,500	0,040	0,10
	Erkek	107	146,59			
7	Kız	162	123,40	6787,000	0,002	0,18
	Erkek	107	152,57			
9	Kız	162	127,04	7377,000	0,032	0,13
	Erkek	107	147,06			
12	Kız	162	126,94	7362,000	0,030	0,13
	Erkek	107	147,20			

Tablo 8’de yer alan “Mann-Whitney U testi” bulgularına göre:

1. madde olan (Bu mesleğe yönelik ihtiyaç olduğunu düşündüğüm için.) maddesinde cinsiyet değişkeninden kaynaklı anlamlı bir farklılık mevcuttur ($p=0,038$). Sonrasında, etki büyüklüğü testinden elde edilen bulgulara göre ise farklılığın “Küçük” ($r=0,13$) düzeyde olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu bulgular, kız öğrencilere kıyasla erkek öğrencilerin meslek seçiminde mesleki ihtiyaç durumunu daha fazla göz önünde bulundurduklarını göstermektedir.

4. madde olan (Bu meslekte kolaylıkla iş bulabileceğimi düşündüğüm için.) maddesinde cinsiyet değişkeninden kaynaklı anlamlı bir farklılık mevcuttur ($p=0,045$). Sonrasında, etki büyüklüğü testinden elde edilen bulgulara göre ise farklılığın “Küçük” ($r=0,11$) düzeyde olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu bulgular, kız öğrencilere kıyasla erkek öğrencilerin meslek seçiminde mesleğin kolay iş bulabilme durumuna daha fazla dikkat ettiklerini göstermektedir.

6. madde olan (Bu mesleğin maddi getirisinin iyi olduğunu düşündüğüm için.) maddesinde cinsiyet değişkeninden kaynaklı anlamlı bir farklılık mevcuttur ($p=0,040$). Sonrasında, etki büyüklüğü testinden elde edilen bulgulara göre ise farklılığın “Küçük” ($r=0,10$) düzeyde olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu bulgular, kız öğrencilere kıyasla erkek öğrencilerin meslek seçiminde mesleğin maddi getirisine daha fazla dikkate aldıklarını göstermektedir.

7. madde olan (Bu mesleğe toplumda değer verildiğini düşündüğüm için.) maddesinde cinsiyet değişkeninden kaynaklı anlamlı bir farklılık mevcuttur ($p=0,002$). Sonrasında, etki büyüklüğü testinden elde edilen bulgulara göre ise farklılığın “Küçük” ($r=0,18$) düzeyde olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu bulgular, kız öğrencilere kıyasla erkek öğrencilerin meslek seçiminde mesleğe yönelik toplumsal değeri daha fazla göz önünde bulundurduklarını göstermektedir.

9. madde olan (Ailemdeki bu mesleğe sahip kişileri kendime rol model aldığım için.) maddesinde cinsiyet değişkeninden kaynaklı anlamlı bir farklılık mevcuttur ($p=0,032$). Sonrasında, etki büyüklüğü testinden elde edilen bulgulara göre ise farklılığın “Küçük” ($r=0,13$) düzeyde olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu bulgular, kız öğrencilere kıyasla erkek öğrencilerin meslek seçiminde ailedeki rol modeline daha fazla önem verdiklerini göstermektedir.

12. madde olan (Çeşitli medya platformlarında görmüş olduğum bu mesleğe sahip kişileri kendime rol model aldığım için.) maddesinde cinsiyet değişkeninden kaynaklı anlamlı bir farklılık mevcuttur ($p=0,027$). Sonrasında, etki büyüklüğü testinden elde edilen bulgulara göre ise farklılığın “Küçük” ($r=0,13$) düzeyde olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu bulgular, kız öğrencilere kıyasla erkek öğrencilerin meslek seçiminde medyadaki rol modellere daha fazla önem verdiklerini göstermektedir.

Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorum

Öğrencilerin seçmeyi düşündükleri mesleklerin sınıf düzeyine göre farklılık gösterip göstermemesine ilişkin yapılan “Ki Kare” testinin analiz bulguları Tablo 9’da yer almaktadır.

Tablo 9

Öğrencilerin Sınıf Düzeyinin Öğrencilerin Seçmeyi Düşündükleri Mesleklerle İlişisine Yönelik Bulgular

		11. Sınıf		12. Sınıf		Toplam	
		n	%	n	%	n	%
Meslek	Öğretmen	34	29,10	83	70,90	117	100,00
	Sanatçı	39	51,30	37	48,70	76	
	Akademisyen	11	31,40	24	68,60	35	
	Diğer	23	56,30	18	43,90	41	
		$\chi^2= 15,411$		$p=0,001$		$V= 0,23$	

Tablo 9’da gösterilen bulgulara göre öğrencilerin seçmeyi düşündükleri mesleklerde sınıf düzeyinden kaynaklanan anlamlı bir farklılaşmanın olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Hangi gruplar arasında bir farklılaşma olduğunun belirlenmesine yönelik yapılan post-hoc Z testi sonucunda “Öğretmen”, “Sanatçı” ve “Diğer” gruplarında sınıf düzeyinden kaynaklanan bir farklılaşmanın olduğu; bu farkın Cramer’s V etki büyüklüğü testine göre hesaplaması yapıldığında ise sınıf düzeyinin, farklılaşma çıkan meslek gruplarında küçük ($V=0,23$) bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Anlamlı bir farklılaşmanın olduğu tespit edilen bu bulguları özetlemek gerekirse, 11. sınıf öğrencileri daha çok “Sanatçı” ve “Diğer” meslek grubuna, 12. sınıf öğrencileri ise daha çok “Öğretmen” grubuna yönelik bir meslek seçmeyi planlamaktadırlar.

Öğrencilerin meslekleri seçim nedenlerinin sınıf düzeyine göre farklılık gösterip göstermemesine ilişkin olarak “Mann-Whitney U testi” yapılmıştır. Bu testin sonucunda anlamlı bir farklılık olduğu belirlenen maddelerin analiz bulguları Tablo 10’da yer almaktadır.

Tablo 10

Öğrencilerin Sınıf Düzeyinin Meslek Seçim Nedenleriyle Olan İlişisine Yönelik Bulgular

Madde	Sınıf Düzeyi	n	Sıra Ortalaması	U	p	r
4	11. Sınıf	107	146,17	7472,000	0,049	0,12
	12. Sınıf	162	127,62			

Tablo 10’da yer alan “Mann-Whitney U testi” sonuçlarına göre, 4. madde olan (Bu meslekte kolaylıkla iş bulabileceğimi düşündüğüm için.) maddesinde sınıf düzeyi değişkeninden kaynaklı anlamlı bir farklılık mevcuttur ($p=0,049$). Sonrasında, etki büyüklüğü testinden elde edilen bulgulara göre ise bu farklılığın “Küçük” ($r=0,12$) düzeyde olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu bulgular, 12. sınıf öğrencilerine kıyasla 11. sınıf öğrencilerinin seçmeyi düşündükleri mesleklerde kolaylıkla iş bulabilecekleri ile ilgili bir düşünceye sahip olduklarını göstermektedir.

Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorum

Öğrencilerin seçmeyi düşündükleri mesleklerin öğrencilerin okumakta oldukları illere göre farklılık gösterip göstermemesine ilişkin yapılan “Ki Kare” testinin analiz bulguları Tablo 11’de yer almaktadır.

Tablo 11

Öğrencilerin Okumakta Oldukları İllerin Öğrencilerin Seçmeyi Düşündükleri Mesleklerle İlişkisine Yönelik Bulgular

	Ankara		Antalya		Balıkesir		Bolu		Gaziantep		İstanbul		Van		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Ö	27	23,1	13	11,1	9	7,7	13	11,1	22	18,8	8	6,8	25	21,4	117	
S	10	13,2	15	19,7	5	6,6	7	9,6	12	15,8	24	31,6	3	3,9	76	
A	4	11,4	4	11,4	3	8,6	9	25,7	6	17,1	3	8,6	6	17,1	35	100,0
D	7	17,1	8	19,5	5	12,2	5	12,2	4	9,8	11	26,8	1	2,4	41	
$\chi^2= 50,386$ $p=0,000$ $V= 0,25$																
Ö: Öğretmen S: Sanatçı A: Akademisyen D: Diğer																

Tablo 11’de gösterilen bulgulara göre öğrencilerin seçmeyi düşündükleri mesleklerde öğrencilerin buldukları illerden kaynaklanan anlamlı bir farklılaşmanın olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Hangi gruplar arasında bir farklılaşma olduğunun belirlenmesine yönelik yapılan post-hoc Z testi sonucunda “Öğretmen” grubunda İstanbul ile Van, Ankara ve Gaziantep; “Sanatçı” grubunda ise İstanbul ile Van ve Ankara’ da bulunan öğrencilerde bir farklılaşmanın olduğu; bu farkın Cramer’s V etki büyüklüğü testine göre hesaplaması yapıldığında ise öğrencilerin buldukları illerin, farklılaşma çıkan meslek gruplarında orta($V=0,25$) etkiye sahip olduğu söylenebilir. Anlamlı bir farklılaşmanın olduğu tespit edilen bu bulguları özetlemek gerekirse, İstanbul’a oranla Van, Ankara ve Gaziantep illerindeki öğrenciler daha çok “Öğretmen”, Van ve Ankara’ya oranla İstanbul’daki öğrenciler ise daha çok “Sanatçı” olmak istemektedirler.

Öğrencilerin meslek seçme nedenlerinin öğrencilerin okumakta oldukları illere göre farklılık gösterip göstermemesine ilişkin olarak “Kruskal Wallis H testi” yapılmıştır. Bu testin sonucunda anlamlı bir farklılık çıkan maddeler ve bu maddelerin analiz bulguları analiz Tablo 12’de gösterilmektedir

Tablo 12

Öğrencilerin Okumakta Oldukları İllerin Meslek Seçim Nedenleriyle Olan İlişkisine Yönelik Bulgular

Madde	İl	n	Sıra Ortalaması	χ^2	p	Anlamlı Fark*	η^2
9	An	48	138,99	25,892	0,000	G-İ, İ-V.	0,092
	At	40	119,73				
	Ba	22	130,61				
	Bo	34	133,03				
	G	44	159,03				
	İ	46	97,50				
	V	35	170,66				
16	An	48	149,33	21,836	0,001	An-Ba, At-Ba, Ba-Bo, Ba-G, Ba-İ.	0,054
	At	40	140,40				
	Ba	22	75,23				
	Bo	34	146,59				
	G	44	142,39				
	İ	46	132,76				
	V	35	129,14				
17	An	48	132,88	21,666	0,001	An-Ba, At-Ba, Ba-Bo, Ba-G, Ba-İ, Ba-V.	0,059
	At	40	140,79				
	Ba	22	74,09				
	Bo	34	143,68				
	G	44	146,45				
	İ	46	134,33				
	V	35	147,64				

An: Ankara At: Antalya Ba: Balıkesir Bo: Bolu G: Gaziantep İ: İstanbul V: Van

*Mann Whitney U testi yapılmıştır. Bonferroni düzeltilmesi sonrasında $p<0,002$ düzeyinde fark çıkan sonuçlar.

Tablo 12’de yer alan “Kruskal Wallis H testi” nin sonuçlarına göre:

9 numaralı (Ailemdeki bu mesleğe sahip kişileri kendime rol model aldığım için.) maddesine cevap veren bazı gruplar arasında anlamlı bir farklılık mevcuttur ($p=0,000$). Bu farklılığın, “Gaziantep” ile “İstanbul” ve “Van” ile “İstanbul” illerinde okumakta olan öğrenciler arasında meydana geldiği yapılan “Post Hoc”

analizi ile belirlenmiştir. Elde edilen bu farklılığın etki büyüklüğünün ise ($\eta^2=0,092$) “Orta” düzeyde olduğu söylenebilir.

16 numaralı (Bu mesleği yapmaya yönelik yetenekli olduğumu düşündüğüm için.) maddesine cevap veren bazı gruplar arasında anlamlı bir farklılık mevcuttur ($p=0,001$). Bu farklılığın, “Balıkesir” ile “Van” ili dışındaki geriye kalan diğer illerde okumakta olan öğrenciler arasında meydana geldiği yapılan “Post Hoc” analizi ile belirlenmiştir. Elde edilen bu farklılığın etki büyüklüğünün ise ($\eta^2=0,054$) “Orta” düzeyde olduğu söylenebilir.

17 numaralı (Mevcut bilişsel veya performans seviyemi değerlendirdiğimde bu meslekte başarılı olacağımı düşündüğüm için.) maddesine cevap veren bazı gruplar arasında anlamlı bir farklılık mevcuttur ($p=0,001$). Bu farklılığın, “Balıkesir” ile geriye kalan diğer illerinde okumakta olan öğrenciler arasında meydana geldiği yapılan “Post Hoc” analizi ile belirlenmiştir. Elde edilen bu farklılığın etki büyüklüğünün ise ($\eta^2=0,059$) “Orta” düzeyde olduğu söylenebilir.

Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorum

Öğrencilerin meslek seçme nedenleri ile bireysel çalgı aleti (Türk - Batı müziği enstrümanları) arasında bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin meslekleri seçme nedenlerinin bireysel çalgı aletlerine göre farklılık gösterip göstermemesine ilişkin yapılan “Mann-Whitney U testi” testinin analiz bulguları aşağıdaki Tablo 13’te yer almaktadır.

Tablo 13

Öğrencilerin Bireysel Çalgılarının Meslek Seçim Nedenleriyle Olan İlişisine Yönelik Bulgular

Madde	Çalgı Grupları	n	Sıra Ortalaması	U	p	r
4	Batı Müziği Enstrümanları	185	125,89	6085,000	0,003	0,18
	Türk Müziği Enstrümanları	84	155,06			
6	Batı Müziği Enstrümanları	185	127,61	6403,000	0,017	0,15
	Türk Müziği Enstrümanları	84	151,27			
7	Batı Müziği Enstrümanları	185	127,30	6345,000	0,014	0,15
	Türk Müziği Enstrümanları	84	151,96			

Tablo 13’ de yer alan “Mann-Whitney U testi” bulgularına göre:

4. madde olan (Bu meslekte kolaylıkla iş bulabileceğimi düşündüğüm için.) maddesinde bireysel çalgı aleti değişkeninden kaynaklı anlamlı bir farklılık mevcuttur ($p=0,003$). Sonrasında, etki büyüklüğü hesaplamalarından elde edilen bulgulara göre ise farklılığın “Küçük” ($r=0,18$) düzeyde olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu bulgular, Batı müziği enstrümanı çalan öğrencilere kıyasla Türk müziği enstrümanı çalan öğrencilerin mesleklerini belirlerlerken mesleğin iş bulma durumuna daha fazla önem gösterdiklerini göstermektedir.

6. madde olan (Bu mesleğin maddi getirisinin iyi olduğunu düşündüğüm için.) maddesinde bireysel çalgı aleti değişkeninden kaynaklı anlamlı bir farklılık mevcuttur ($p=0,017$). Sonrasında, etki büyüklüğü hesaplamalarından elde edilen bulgulara göre ise farklılığın “Küçük” ($r=0,15$) düzeyde olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu bulgular, batı müziği enstrümanları çalan öğrencilere kıyasla Türk müziği enstrümanları çalan öğrencilerin mesleklerini belirlerlerken mesleğin maddi getirisine daha fazla önem gösterdiklerini göstermektedir.

7. madde olan (Bu mesleğe toplumda değer verildiğini düşündüğüm için.) maddesinde bireysel çalgı aleti değişkeninden kaynaklı anlamlı bir farklılık mevcuttur ($p=0,014$). Sonrasında, etki büyüklüğü hesaplamalarından elde edilen bulgulara göre ise farklılığın “Küçük” ($r=0,15$) düzeyde olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu bulgular, batı müziği enstrümanları çalan öğrencilere kıyasla Türk müziği enstrümanları çalan öğrencilerin mesleklerini belirlerlerken mesleğin toplumsal değerine daha fazla önem gösterdiklerini göstermektedir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmadaki amaçlanan bulgulara geçilmeden önce öğrencilerin müzik alanındaki herhangi bir mesleği seçme durumları ile ilgili elde edilen sonuçlara göre, araştırmaya dahil olan öğrencilerin %92’ si müzik alanında bir meslek seçmeyi düşünürken %8’ i ise müzik alanından bir meslek seçmeyi düşünmemektedir. Ayrıca, “Hayır” cevabı veren öğrencilerin 13’ ü “Kız” ve 10’ u ise “Erkek”, 15’ i “12. Sınıf” ve 8’ i “11.Sınıf”,

her ilde benzer olarak 2 veya 3 kişi olduğu ve bu öğrencilerin çoğunlukla “Yaylı çalgılar” ve “Telli çalgılar” grubunda yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin seçmeyi düşündükleri mesleklere yönelik elde edilen sonuçlara göre, araştırmaya katılanların neredeyse yarısı öğretmen olmak istemektedir. Farklı alanlardaki meslek seçimine yönelik yapılmış çalışmalarda da (Can & Yazılıtaş, 2006; Kıyak, 2006; Sarıkaya & Khorshid, 2005) katılımcıların çoğunluğu öğretmen olmak istemektedir. Müzik alanındaki mesleklerin son 3 yıldaki istihdam sayıları incelendiğinde en fazla öğretmen (2200) sonrasında ise sanatçı (900) istihdamının sağlandığı belirlenmiştir. Öğretmen istihdamına bir de özel okullardaki istihdamlar dahil edildiğinde bu sayı çok daha fazla olacaktır. Öğrencilerin meslek seçimine yönelik bireysel ilgi, istek ve başarılarına yönelik değerlendirmelerinden sonra bu meslekteki istihdam durumunun, öğretmenliğin tercih edilmesinde büyük bir etkiye sahip olduğu düşünülmektedir. Bu sebeple, istihdam sayısının artışı, bireylerin kolaylıkla iş bulabilme oranını da doğal olarak arttıracaktır. Kolay iş bulabilme durumuna (4.madde) yönelik en fazla ortalamaya “Öğretmen” olmak isteyenlerin sahip olması da yapılmış olan bu değerlendirmeyi desteklemektedir.

Meslek seçim nedenlerine ilişkin elde edilen sonuçlara göre öğrenciler meslek seçimlerini yaparlarken en fazla ilgi veya yeteneklerini dikkate almaktadır. Bu sonuç, ideal mesleki seçim kriterlerine uygun bir sonuçtur. Farklı alanlardaki meslek seçim nedenlerine yönelik yapılmış çalışmalarda da (Akyıldız, 2017; Bozgedik, 2017; Demir, 2021; Khorshid, 2005; Korkut-Owen vd., 2012; Sarıkaya & Khorshid, 2009; Şeker & Çapri, 2020; Sheriff & Chang, 2022; Tataroğlu vd., 2011) araştırmaya katılanların bu kriteri daha fazla dikkate aldıkları belirlenmiştir. Fakat, öğrenciler mesleğin imkanlarını da azımsanamayacak düzeyde dikkate almaktadırlar. Mesleğin imkanlarının ön planda tutulduğu çalışmalar (Aksu, 2016; Demir, 2021; Çurğatay, 2010; Uz-Bilgin vd., 2019) da mevcut olduğu söylenebilir. Bu durumda, öğrenciler mesleklerini belirlerken her ne kadar ilgi, yetenek veya başarılarına göre bir seçim yapsalar da seçmeyi düşündükleri mesleğin imkanlarına oldukça dikkat etmektedirler.

Öğrencilerin meslek seçme nedenlerinin seçmeyi düşündükleri mesleklere göre farklılık gösterip göstermemesine ilişkin elde edilen sonuçlara göre:

- Mesleğin çalışma koşullarına (2. madde) yönelik ortaya çıkan farklılık sonucuna göre, “Sanatçı” mesleğini seçmeyi düşünenler “Öğretmen” ve “Akademişyen” meslekleri seçmeyi düşünenlere göre mesleğin çalışma koşullarına daha az önem göstermektedirler.
- Kolay iş bulma durumuna (4.madde) yönelik ortaya çıkan farklılık sonucuna göre, “Sanatçı” mesleğini seçmeyi düşünenler “Öğretmen” ve “Bando astsubay” mesleklerini seçmeyi düşünenlere göre mesleğin kolay iş bulma durumuna daha az önem göstermektedirler.
- Mesleğin geleceğine (5. madde) yönelik ortaya çıkan farklılık sonucuna göre, “Sanatçı” mesleğini seçmeyi düşünenler “Öğretmen”, “Akademişyen” ve “Bando astsubay” mesleklerini seçmeyi düşünenlere göre mesleğin gelecek ile ilgili durumuna daha az önem göstermektedirler.
- Medyadaki rol modellğe (11. madde) yönelik ortaya çıkan farklılık sonucuna göre, “Sanatçı” olmayı düşünenler “Öğretmen” ve “Çalgı yapım, bakım ve onarım uzmanı” ve “Bando astsubay” mesleklerini seçmeyi düşünenlere göre medyadaki rol modellğe daha fazla önem göstermektedirler.

Öğrencilerin seçmeyi düşündükleri mesleklerin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermemesine ilişkin elde edilen sonuçlara göre “Öğretmen” mesleğini seçmeyi düşünenlerin çoğunluğunu kız öğrenciler, “Diğer” grubundaki meslekleri seçmeyi düşünenlerin çoğunluğunu ise erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Bu sonuçlar, çeşitli araştırmalardaki (Çurğatay, 2010; Kıyak, 2006; Şeker & Çapri, 2020) elde edilen sonuçlarla da tutarlılık göstermektedir. Ayrıca, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından (Millî Eğitim Bakanlığı, 2023a) yayınlanan rapora göre hem özel hem de devlet okullarının bütün kademelerinde kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre daha fazla olduğu ile ilgili veriler mevcuttur. Bu durumda, öğretmen olmak isteyen öğrenciler içerisinde kız öğrencilerin ve okullardaki kadın öğretmenlerin sayıca fazla olması birbirini destekleyen tutarlı bir sonuçtur. Gottfredson’ a göre (2004) çocuklar, temel eğitimin başlarından itibaren cinsiyetlerine yönelik farkındalığın da vermiş olduğu etkiyle, herhangi bir mesleğe yönelik değerlendirme yaptıklarında mesleğin cinsiyetlerine uygun olup olmadığı ile ilgili bir değerlendirme de yaparlar. Bu değerlendirmelere toplumun ve ailenin etkisi olabilir. Bunun bir sonucu olarak, öğretmenliğin daha çok kadınlara yönelik bir meslek olduğu ile ilgili birtakım düşüncelerden (Ensari ve Alay, 2017; Foster & Newman, 2005; Parr vd., 2008; Smedley, 2007) ve çeşitli araştırma sonuçlarından elde edilen değerlendirmeler ışığında, öğretmenliğin erkeklere oranla kadınlar tarafından daha çok tercih edildiği veya edilebileceği düşünülmektedir. Diğer taraftan öğrencilerin meslekleri seçme nedenlerinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermemesine ilişkin elde edilen sonuçlara göre kız öğrencilere kıyasla erkek öğrenciler mesleklerini belirlerken, mesleğe yönelik ihtiyaca (1. madde), kolay iş

bulabilme durumuna (4. madde), mesleğin maddi getirisine (6. madde), mesleğe yönelik toplumsal değere (7. madde), aile rol modelliğine (9. madde) ve aile isteğine (12. madde) daha fazla dikkat ettikleri ile ilgili sonuçlara ulaşılmıştır. Özetle, meslek seçimi yapılırken erkek öğrenciler mesleğin ihtiyaç durumuna, kolay iş bulabilme durumuna, mesleğin maddi getirisine, toplumun mesleğe yönelik verdiği değere, ailedeki rol model olma durumuna ve ailenin isteğine daha fazla önem göstermektedirler.

Öğrencilerin seçmeyi düşündükleri mesleklerin sınıf düzeyine göre farklılık gösterip göstermemesine ilişkin elde edilen sonuçlara göre, 12. sınıf öğrencileri 11. sınıf öğrencilerine göre öğretmenlik mesleğini daha fazla tercih etmeyi planlamaktadır. Öğrencilerin meslekleri seçim nedenlerinin sınıf düzeyine göre farklılık gösterip göstermemesine ilişkin elde edilen sonuçlara göre ise, 11. sınıf öğrencileri 12. sınıf öğrencilerine göre meslek seçimi yaparlarken kolay iş bulma kriterine (4. madde) daha fazla önem göstermektedir. Ayrıca bu durumun, çeşitli çalışmalardaki (Akyıldız, 2017; Çurğatay, 2010; Kars vd., 2014) sonuçlarla tutarlılık göstermediği de ortaya çıkan bir diğer sonuçtur.

Öğrencilerin seçmeyi düşündükleri mesleklerin öğrencilerin okumakta oldukları illere göre farklılık gösterip göstermemesine ilişkin elde edilen sonuçlara göre, “Öğretmen” olmayı düşünenler en fazla Ankara’da, en az ise İstanbul’dadır. Anlamlı farklılaşma ise İstanbul ile Van, Ankara ve Gaziantep illerinde meydana gelmiştir. “Sanatçı” olmayı düşünenler ise en fazla İstanbul’da en az Van’dadır. Anlamlı farklılaşma ise İstanbul ile Van ve Ankara illeri arasında meydana gelmiştir. Diğer taraftan öğrencilerin meslek seçme nedenlerinin okumakta oldukları illere göre farklılık gösterip göstermemesine ilişkin farklılığın ortaya çıktığı sonuçlara göre ise, ailedeki rol modelliğe (9. madde) İstanbul ilindeki öğrencilerin Gaziantep ve Van illerindeki öğrencilere göre daha az önem gösterdikleri; mesleğe yönelik yeteneklilik durumuna (16. madde) Balıkesir ilindeki öğrencilerin Van ili dışındaki illerde okuyan öğrencilere göre daha az önem gösterdikleri; mevcut seviyenin mesleğe uygunluk durumuna (17. madde) ise Balıkesir ilindeki öğrencilerin diğer illerdeki öğrencilere göre daha az önem gösterdikleri ile ilgili sonuçlara ulaşılmıştır.

Öğrencilerin meslekleri seçim nedenlerinin bireysel çalgı aletlerine göre farklılık gösterip göstermemesine ilişkin elde edilen sonuçlara göre, Türk müziği enstrümanları çalan öğrencilerin batı müziği enstrümanları çalanlara göre mesleklerini belirlerlerken mesleğin iş bulma durumuna (4. madde), maddi getirisine (6. madde) ve toplumsal değerine (7. madde) daha fazla önem gösterdikleri ile ilgili sonuçlara ulaşılmıştır.

Son olarak, öğretmenlikte oluşan ya da oluşabilecek yığılmanın önüne geçilebilmesi için müzik alanındaki diğer meslek gruplarında istihdamın artırılmasının faydalı olabileceği düşünülmekte ve önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Aksu, H. H. (2016). Eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin bölümleri hakkındaki görüşleri: Giresun Üniversitesi örneği. *Kastamonu Education Journal*, 24(1), 299-316.
- Akyıldız, M. (2017). *Fen lisesi öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörlerin ve meslek tercihlerinin bulanık topsis yöntemi ile incelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Bozok Üniversitesi.
- Balcı, A. (2013). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler* (13.baskı). Pegem Akademi.
- Bozgedik, A. (2017). *Eğitimde yeni bir model olan temel lise öğrencilerinin üniversite ve meslek seçimini etkileyen faktörler* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (16. baskı). Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş. (2020). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (27. baskı). Pegem Akademi.
- Can, Y. & Yazılıtaş, A. (2006, 9 Nisan). Polislerin meslek seçmelerini etkileyen faktörler. *Milliyet*, 5.
- Cevahir, E. (2020). *SPSS ile nicel veri analizi rehberi*. Kibebe.
- Çelik, N. & Üzmez, U. (2014). Üniversite öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi: Çağrı merkezi hizmetleri örneği. *Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırma Dergisi (EJOİR)*, 2 (1), 94-105.
- Çurğatay, V. (2010) *Üniversite sınavına girecek öğrencilerin meslek seçimini etkileyen sosyo-kültürel faktörler (Malatya'daki lise son sınıf öğrencileri uygulaması)* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İnönü Üniversitesi.
- Demir, A. (2021). *Mesleki ve teknik Anadolu lisesi öğrencilerinin üniversite ve meslek seçimini etkileyen faktörlerin tespiti "İstanbul ili Avrupa yakası uygulaması"* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Gelişim Üniversitesi.
- Dinç, E. (2008). Meslek seçiminde etkili olan faktörlerin incelenmesi: Meslek yüksekokulu – muhasebe programı öğrencileri üzerine bir araştırma. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(16), 90-106.
- Durmuş, B., Yurtkoru, E.S. & Çinko, M. (2018). Sosyal bilimlerde SPSS' le veri analizi (7. baskı). Beta
- Ensari, M. Ş. & Alay, H. K. (2017). Meslek seçimini etkileyen faktörlerin demografik değişkenler ile ilişkisinin araştırılması: İstanbul ilinde bir uygulama. *Humanitas*, 5(10), 409-422.
[DOI: 10.20304/humanitas.358378](https://doi.org/10.20304/humanitas.358378)
- Foster, T. & Newman, E. (2005). Just a knock back? Identity bruising on their route to becoming a male primary school teacher. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 11(4), 341-358.
- Genç, G., Kaya, A. & Genç, M. (2007). İnönü üniversitesi tıp fakültesi öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörler. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(14), 49-63.
- Gottfredson, L. S. (2004). Intelligence: Is it the epidemiologists' elusive "Fundamental cause" of social class inequalities in health? *Journal of Personality and Social Psychology*, 86(1), 174–199.
[DOI: 10.1037/0022-3514.86.1.174](https://doi.org/10.1037/0022-3514.86.1.174)

- Karadeniz, C. K. & Dalkıran, E. (2020) Güzel sanatlar liseleri keman eğitimcilerinin dizi çalışmalarına yer verme durumları, güzel sanatlar liseleri için dizi çalışma önerileri. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 6(2), 119-134. DOI: [10.22252/ijca.816806](https://doi.org/10.22252/ijca.816806)
- Karagülle, B. (2007). *Türkiye’de işsizliğe bir çözüm önerisi olarak Türkiye İş Kurumu’nun iş danışmanlığı hizmetleri* [Yayınlanmamış uzmanlık tezi]. Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü.
- Kars, V., Arslan, N., Erik, L., Avcı, N., Bucaktepe, P. G., Celepkolu, T. & Şahin, H. A. (2014). Lise son sınıf öğrencilerinin meslek seçiminde karşılaştığı sorunlar ve bu sorunların anksiyete ve depresyonla ilişkisi. *Dicle Tıp Dergisi*, 41(1), 187-190. DOI: [10.5798/diclemedj.0921.2014.01.0396](https://doi.org/10.5798/diclemedj.0921.2014.01.0396)
- Kartal, K.S., Ayyıldız, E. & Alp, Selçuk. (2019). Meslek seçimini etkileyen faktörler ile kariyer planlama/tercih kriterleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi*, 3(5), 29-50.
- Kaya, Ö., Barışeri, N. & Kaya, E. E. (2013) Güzel sanatlar liselerinde yürütülen keman dersi öğretim programının incelenmesi. *SED – Sanat Eğitimi Dergisi*, 1(1), 84-107.
- Kıyak, S. (2006). *Genel lise öğrencilerinin meslek seçimi yaparken temel aldığı kriterler* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Yeditepe Üniversitesi.
- Korkut-Owen, F. K., Kepir, D., Özdemir, S., Ulaş, Ö. & Yılmaz, O. (2012). Üniversite öğrencilerinin bölüm seçme nedenleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(3), 135-151.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2023a). Milli eğitim istatistikleri [Broşür]. https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2023_09/29151106_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2022_2_023.pdf
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2023b, Aralık). İş arama. Milli Eğitim Bakanlığı. <https://meslegimhayatim.meb.gov.tr/kariyer-akademi/isarama>
- Oral, T. (2022). Muhasebe meslek seçimini etkileyen faktörler: İşletme bölümü öğrencileri üzerine bir araştırma. *İşletme*, 3(1), 45-56.
- Olğun, S. & Adıbelli D. (2020). Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörler. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 11(1), 55-60. DOI: [10.31067/0.2020.242](https://doi.org/10.31067/0.2020.242)
- Pallant, J. (2016). *SPSS kullanma kılavuzu IBM SPSS ile adım adım veri analizi* (S. Balcı ve B. Ahi, Çev.). Anı Yayıncılık. (Orijinal çalışma basım tarihi 2015).
- Parr, M., Gosse, D., & Allison, J. (2008). The professional journey of male primary teachers: Experiences and perceptions of entering into a “sacred female space”. *The International Journal of Diversity in Organisations, Communities and Nations*, 7(6), 257-265.
- Polat, M., Dursun, B.A., Dik, E. & Gür, O. (2021). Lise öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörler. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39, 24-33. DOI: [10.14582/DUZGEF.2021.163](https://doi.org/10.14582/DUZGEF.2021.163)
- Sarıkaya, T. & Khorshid, L. (2009). Üniversite öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen etmenlerin incelenmesi: Üniversite öğrencilerinin meslek seçimi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 393-423.
- Sheriff, F. H. M., & Chang, P. K. (2022). Analysing factors that influence undergraduate music students in Malaysia on choosing a career in music. *MIER Journal of Educational Studies Trends & Practices*, 12(1), 184-204. DOI: [10.52634/mier/2022/v12/i1/2188](https://doi.org/10.52634/mier/2022/v12/i1/2188)
- Smedley, S. (2007). Learning to be a primary school teacher: reading one man’s story. *Gender and Education*, 19(3), 369-385.

- Şeker, G. & Çapri, B. (2020). Eğitim fakültesi öğrencilerinin meslek seçiminde etkili olan faktörler. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(3), 651-663. DOI: [10.17860/mersinefd.746789](https://doi.org/10.17860/mersinefd.746789)
- Tataroğlu, B., Özgen, K. & Alkan, H. (2011, Nisan). *Matematik öğretmen adaylarının öğretmenliği tercih nedenleri ve beklentileri* [Sözel bildiri]. 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implication, Antalya. <https://www.iconte.org/wp-content/uploads/2021/09/iconte2011.pdf>
- Türk Dil Kurumu (TDK). (t.y). Meslek nedir? *Genel Türkçe sözlüğü içinde*. 10 Kasım 2023'de [https://sozluk.gov.tr/ adresinden alındı](https://sozluk.gov.tr/adresinden_alindi).
- Türk Tarih Kurumu (TTK). (1983). Meslek. Türk tarih kurumu Türkçe sözlüğünde (7. Baskı, s. 826).
- Ulaş, Ö., Demirtaş-Zorbaz, S., Dinçel, E. F., Çifiliz-Kınay, G. & Coştur, R. (2017). Özel okulda öğrenim görmekte olan lise öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen etmenler. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (1), 441-456.
- Usluer, E. (1996). *Meslek inceleme yaşantısının mesleki olgunluğa etkisi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Uz-Bilgin, Ç., Kavuk-Kalender, M., Yılmaz, M. B., Orhan, F., Erdem, M. & Yıldırım, S. (2019). BÖTE bölümlerine 2017 yılında yerleşen öğrencilerin tercihlerini etkileyen faktörler. *Ege Eğitim Dergisi*, 20(1), 279-290. DOI: [10.12984/eggefd.491627](https://doi.org/10.12984/eggefd.491627)
- Vurucu, F. (2010). *Meslek lisesi öğrencilerinin meslek seçim yeterliliği ve meslek seçimini etkileyen faktörler* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Yeditepe Üniversitesi.
- Yelken, K. (2008). *Ortaöğretim son sınıf öğrencilerinin üniversite tercihlerini ve meslek seçimini etkileyen faktörler "Sakarya il merkezi örneği"* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi.

Vocations Thought to Choose and Reasons for Choosing Them by Fine Arts High School Music Department Students

Hüseyin Parpucu^{1*}

¹Karamanoğlu Mehmetbey University,
Faculty of Art, Design and Architecture,
Department of Music, Karaman, Türkiye
hparpucu@kmu.edu.tr

*Corresponding Author

Received: 23.04.2024
Accepted: 25.10.2024
Available Online: 31.01.2025

Abstract: This study aims to examine the professions that students in the music department of fine arts high school are planning to choose in the field of music and the reasons behind these choices according to various variables. This research was shaped by a quantitative survey research and was conducted with 292 students in the 11th and 12th grades of the music department of fine arts high schools in seven regions of Turkey. A "Questionnaire" developed by the researcher was used as a data collection tool in the present study. For the analysis of the data obtained from the data collection tool, the "Chi-Square," "Mann-Whitney U test" and "Kruskal-Whitney H test" were used through the SPSS 25 program; "Z test" was used for the "Chi-square" test and "Mann-Whitney U test" was used for the "Kruskal-Whitney U test" for the "Kruskal-Whitney H test" to determine which groups were different (Post Hoc). According to the general results obtained, it was concluded that approximately 10% of the students did not plan to choose a profession in the field of music after graduation, while the students who planned to choose a profession in music mostly wanted to become teachers. When the reasons for choosing a profession are analyzed, one of the general results obtained is that the students mostly make a choice by considering their interests or abilities.

Keywords: Choice of Profession, Fine Arts High School, Music.

INTRODUCTION

People make many decisions throughout their lives. Some of these decisions are part of the daily routine, while others are much more important. Undoubtedly, career-related decisions also have this importance. These decisions, which have a long-term impact on the individual's daily life, social environment and professional activities and affect the living standards of the individual, are important as they can affect both the individual and the society in which the individual lives (Gati & Asher, 2001).

The concept of career, defined as a job or profession in various sources, differs according to the fields of specialisation. This concept is referred to as 'career' for professional groups, such as law, medicine, academics, who undergo a formal education process, and as 'job' for professional groups, such as waiters, craftsmen and labourers who undergo an informal education process (education gained through experience in the profession) (Karagülle, 2007).

The concept of profession has been defined differently in various sources. According to the Turkish dictionary of the Turkish Language Institution, it is defined as 'A job that is done to earn money as a result of a certain education and has rules' (TDK, n.d.) according to the Turkish dictionary of the Turkish Historical Society, it is defined as 'The work or field of thought that an individual chooses to do to earn a living, occupation' (TTK, 1983) and according to the definition made by the Ministry of National Education, it is defined as 'Activities carried out with the knowledge and skills obtained through various trainings and whose rules are determined by the society in order for the individual to survive' (MoNE, 2023b). Within the framework of these definitions, it is possible to make a general definition of the profession as 'A set of activities carried out as a result of a certain education and within the framework of certain rules in order for the individual to sustain his/her life by obtaining material or moral gains regardless of his/her work potential.'

'Career choice' is defined as the individual's decision to choose a profession according to his/her own criteria among the professions he/she intends to choose and making preparations for this decision. (Akyıldız, 2017). To make this choice in a healthy and ideal way, the individual must first recognise himself/herself in

all aspects (Yelken, 2008) and then make a choice according to his/her individual characteristics, interest and desire (Akyıldız, 2017). However, in some cases, the choice of profession is not based on interest, desire and ability, but unfortunately, with the effect of the conditions of the day, it can be made according to various criteria other than interest and desire (Çurğatay, 2010). Today, these factors can be divided into economic, biological, sociological, psychological and even political factors (Bozgedik, 2017). For this reason, it is worth noting that it is of great importance to know the criteria of vocational choice with the contribution of the views of vocational development theorists to ensure that today's individuals make the right professional choice (Şeker & Çapri, 2020).

Vocational development theorists are people who explain or determine the behaviours exhibited by individuals according to certain time periods in the vocational selection process. According to these individuals who look at career choice in terms of personality development, individuals make their career choices over time. In addition, these theorists also try to explain how the idea of a profession emerges in the individual, how the stages of vocational choice or decision progress and which criteria are acted upon during this choice (Kiyak, 2006).

According to Super, one of the theorists of professional development, high school students are in the trial stage of the research phase of professional development (Demir, 2021). According to the vocational development task, young people at this stage are expected to 'crystallise' their vocational preferences, i.e., clarify them (Yelken, 2008). Thus, it is expected that behaviours, such as determining the desired and targeted university programmes, collecting information about the professions to be preferred and showing determination toward the decided profession, are expected to be shown by young people in this period (Usluer, 1996).

High school students, who are mostly 15-18 years old, start to collect data about professions in this period. In this period, young people become more aware of their own personality traits and make an assessment of their interests, abilities and achievements. Physical, mental and social changes in this period, which also coincides with the adolescence period of the individual; school responsibility, family relations, girl and boy friend relations, as well as many problems, such as the choice of profession, it becomes challenging for young people to make a healthy decision, and sometimes it can be seen that these problems are detrimental to making a healthy choice (Bozgedik, 2017). In short, while struggling with many problems, young people should also make decisions about the choice of profession that will shape their future in this period (Çurğatay, 2010).

A young individual who chooses a suitable profession for himself/herself does his/her job fondly and with the effect of this situation, he/she spends his/her life outside his/her professional life in a happy, productive and peaceful way. However, an individual who is unable to make a healthy and correct career choice according to his/her interests and abilities will constantly strive to change his/her profession due to an unhappy professional life and his/her life may be negatively affected by this situation. For this reason, it is very important to carry out the vocational selection process in a healthy and correct way according to their interests and abilities. (Sarıkaya & Khorshid, 2009).

As explained in the statements above, unfortunately, young people determine their choice of profession by going through a difficult process. In this difficult process, determining the reasons for the professions chosen by high school students may impact and contribute to both the planning of career counselling activities and the related planning of higher education institutions. Thus, especially considering the conditions in Turkey, it would not be wrong to say that it is of great importance to reveal the reasons for choosing a profession in high school (Akyıldız, 2017).

The first of the Fine Arts High Schools, one of the schools where music education is given at the high school level, started its education and training process in the 1989-1990 academic year with the name of 'Avni Akyol Anatolian Fine Arts High School' in Istanbul. There has been a significant increase in the number of these high schools since the past and the current number has exceeded 90.

Music departments of fine arts high schools provide vocational music education at the secondary education level and train students for higher education institutions in the field of vocational music education (Karadeniz & Dalkıran, 2020). In the Fine Arts High School programmes prepared by the Ministry of National Education, in addition to field and vocational knowledge, training is also provided on general culture level courses (Kaya et al., 2013).

Like the students in various high schools, the students in fine arts high schools also pay attention to certain criteria when they are orientated toward professional groups in the field of music. Although students consider the conditions of our country/profession and the guidance of the family and/or social environment in

the vocational selection process, this is not an approach that is in line with the ideal vocational selection criteria. The important thing is that the individual chooses a profession in line with his/her own interests, abilities, success and goals. For this reason, the data obtained from this study on the reasons of fine arts high school students for choosing a profession is important because it is thought to contribute to the correct and healthy vocational selection process. In this way, both institutions, parents and students can realise compensatory practices for the deficiencies (if any) in the vocational selection process.

It is thought that revealing the professions that music department students in fine arts high schools think to choose in the field of music can contribute to the current situation and future planning of music departments in higher education institutions (in the establishment of new departments, closure or planning for quotas in existing departments) with the effect of students' opinions.

Purpose of this Study

This study aims to investigate the professions that students in the music department of fine arts high school think to choose in the field of music and the reasons behind these choices according to various variables. In this framework, the purpose statement of this research was formed as 'How are the professions that students studying in the music department of fine arts high school and the reasons for choosing these professions according to various variables?'. The sub-objectives formed for the purpose statement are as follows:

1. What are the professions that students intend to choose and the reasons for choosing these professions?
2. Do students' reasons for choosing a profession differ according to the professions they intend to choose?
3. Do the professions that students plan to choose and the reasons for their choice differ according to gender?
4. Do the professions that students plan to choose and the reasons for their choice differ according to their grade level?
5. Do the professions that the students intend to choose and the reasons for their choice differ according to the provinces where the students are studying?
6. Do the professions that the students intend to choose and the reasons for their choice differ according to the individual instruments of the students?

METHOD

Research Design

This study was shaped by survey research, one of the quantitative research methods. Survey research is the method used to determine or reveal the characteristics of knowledge, skills, abilities, attitudes, etc., related to a given situation or subject in a meticulous and careful manner (Büyüköztürk et al., 2014). Researchers often use survey studies in educational research as they reveal the characteristics of individuals, groups or physical environments (Büyüköztürk et al., 2014).

Working Group

According to the 'stratified sampling' method, one fine arts high school from each region was included in the present study to represent all seven regions of Türkiye. Stratified sampling is a sampling method in which subgroups in the population are guaranteed to be represented in the sample (Balci, 2013). Then, according to the simple random sampling method, one school from each region was determined; according to the criterion sampling method, this research was conducted with the 11th and 12th-grade students in the music department of these schools, as they were closer to making a decision in choosing a profession. The method in which selected units are sampled by giving each sampling unit equal probability of selection is called simple random sampling (Büyüköztürk et al., 2014). In criterion sampling, the researcher includes people or units that meet certain criteria or criteria (Büyüköztürk et al., 2014). Information about the schools and participants in the study group is shown in Table 1.

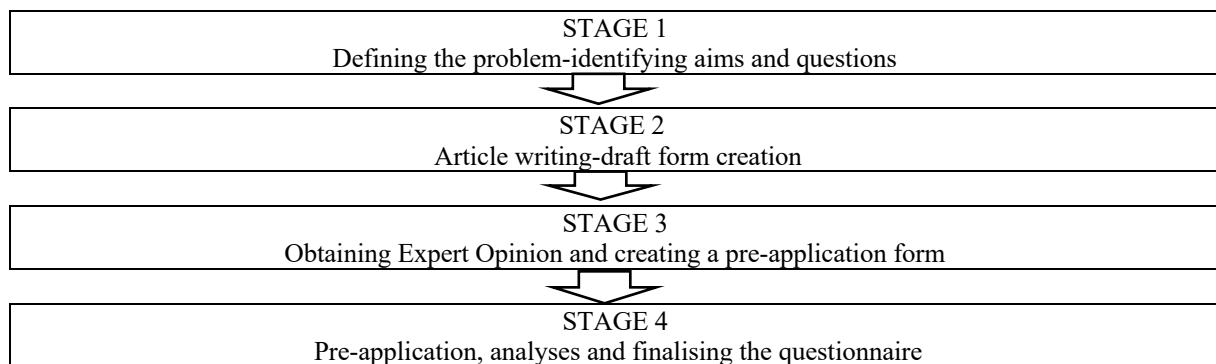
Table 1*Fine Arts High Schools and Participants in The Study Group*

Region	Province	District	School name	11th grade	12th grade	Total
Akdeniz	Antalya	Kepez	Ticaret ve Sanayi Odası GSL	21	23	44
Doğu Anadolu	Van	Tuşba	Van GSL	14	23	37
Ege	Balıkesir	Ayvalık	Sebahat-Cihan Şişman GSL	8	16	24
Güneydoğu Anadolu	Gaziantep	Şahinbey	Ticaret Odası GSL	23	26	49
İç Anadolu	Ankara	Mamak	Mimar Sinan GSL	7	44	51
Karadeniz	Bolu	Merkez	Bolu GSL	15	23	38
Marmara	İstanbul	Bakırköy	Göksel Baktagir GSL	27	22	49
			Total	115	177	292

Data Collection Tool

The data collection tool in the research consists of two parts. In the 1st part, there are 'Classification questions' related to obtaining data on gender, class level, individual instrument and the province (region) where the school is located by taking expert opinion to obtain various characteristics (variables) of the students. In the 2nd part, there is a questionnaire prepared by the researcher named 'Professions that can be chosen in the field of music and reasons for choosing them.' In this section, each item related to the reasons for selection was formed in 5-point Likert type as 'strongly agree,' 'agree,' 'somewhat agree,' 'disagree' and 'strongly disagree.' In the preparation phase of the questionnaire, open-ended questions about the reasons for choosing professions in the field of music were asked to nearly 200 students from both fine arts high schools and different music departments of universities, and the answers obtained were analysed by content analysis.

After this stage, various studies on the reasons for choosing a profession in different fields (Akyıldız, 2017; Bozgedik, 2017; Çelik & Üzmez, 2014; Çurğatay, 2010; Demir, 2021; Dinç, 2008; Ensari & Alay, 2017; Genç et al., 2007; Kartal et al, 2019; Kıyak, 2006; Olğun & Adıbelli, 2018; Oral, 2022; Polat et al., 2021; Sarıkaya & Khorshid, 2009; Sheriff & Chang, 2022; Şeker & Çapri, 2020; Ulaş et al., 2017; Vurucu, 2010; Yelken, 2008) were examined and the items of the data collection tools in these studies were also examined by content analysis. Within the framework of the data obtained from these analyses, a draft item form was created and these items were presented to 12 experts, two of whom were guidance teachers at fine arts high schools and 10 of whom were academics with doctoral degrees in the field of music at various universities. The questionnaire, which was revised in the light of the feedback and evaluations from the experts and necessary corrections and modifications were made, was subjected to pilot application with 30 students in fine arts high school who were not included in the study group. Finally, the final version of the questionnaire was created in the light of the feedback obtained from the experts and the pilot study. The questionnaire development process is shown in Figure 1.

Figure 1*Questionnaire Development Process*

(Büyükoztürk et al., 2014).

Data Collection and Analysis

The data collection tool in this study was sent to the determined provinces and schools by mail, and the school administrations applied the questionnaire, obtained the necessary data and sent it back to the researcher. To obtain the data, school administrations were previously contacted and a consensus was reached on the practices related to the data collection process. It is worth noting that the postal method was preferred both because it is economical and because of the assurance given by school administrations for the collection of data.

In the data analyses, arithmetic mean (\bar{x}) and percentage (%) analyses were performed first. Afterward, to examine the relationship between the students' gender, individual instrument, grade level and the province where the school is located and the professions chosen by the students and the reasons:

- 'Chi-square' test for testing the relationship between categorical and categorical variables,
- 'Mann-Whitney U test' and 'Kruskall-Wallis H test' were used to test the relationships between ordinal and categorical variables.

To perform the 'Chi-square' test in a healthy way, the groups were regrouped as 'Turkish instruments' and 'Western instruments' due to the insufficient number of participants in some groups in the answers given to the variable 'Individual instrument;' and in the answers given to the variable 'Profession to be chosen,' the professions other than 'Teacher,' 'Artist' and 'Academician' were regrouped under the name of 'Other'. For the analysis of the 'Chi-square' test, if the number of participants in some groups in categorical variables is small, it is recommended that the groups with fewer participants be combined or, if possible, regrouped (Durmuş et al., 2018).

As a result of the analyses, 'Z test' was used for the 'Chi-square' test and 'Mann-Whitney U test' was used for the 'Kruskall-Wallis H test' to determine which groups were different (Post Hoc). To understand the differences in the groups that were different, i.e., the effect size, 'Cramer's V' was calculated after the 'Chi-square' test, 'Pearson correlation coefficient (r)' after the 'Mann-Whitney U test' and 'Eta-square' after the 'Kruskall-Wallis H test.' Hypothesis testing does not provide any information about the effect or magnitude of the difference between the means of the groups (Cevahir, 2020). Calculating and interpreting the effect size values in hypothesis tests will increase the comprehensibility of the results (Büyüköztürk, 2020). When a difference is found in hypothesis testing, the effect size is analysed (Cevahir, 2020). Eta-square (η^2) tests are one of the most commonly used effect size tests (Büyüköztürk, 2020). The 'Cramer "s V"' test is commonly used for tables larger than 2*2 in "Chi-square" tests (Pallant, 2016). Ratios and categories of effect size are presented in Table 2.

Table 2

Ratios and Categories of Effect Size

Effect size	Cramer's V, k=2*	Cramer's V, k=3*	Pearson r	Eta-kare (η^2)
Small	0,10-<0,30	0,07-<0,20	0,10	0,01
Medium	0,30-<0,50	0,20-<0,35	0,30	0,06
Wide (Large)	$\geq 0,50$	$\geq 0,35$	0,50	0,14

*k: The minimum number of categories in rows or columns

The data in this study were analysed with SPSS 25.00 statistical software, and the significance level was $p < 0.05$ in the tests performed to examine the differences between the variables.

Ethics and Data Collection Authorisation Information

In this study, the principles of research ethics were observed and the following permissions were obtained for obtaining the data:

- Karamanoğlu Mehmetbey University Social and Human Sciences Research and Publication Ethics Committee's decision dated 07.08.2023 and numbered E-75732670-020-143295 and the necessary ethical permission and certificate,

- With the permission of the Ministry of National Education General Directorate of Secondary Education dated 20.09.2023 and numbered E-84037561-605.01-84564260, the application permission and document for schools.

FINDINGS

While obtaining data from the students included in the present study, the students were asked about their thoughts on whether they would continue their professional life after high school with an education or profession in the field of music. Those who intended to continue in this field were asked to answer the other items in the questionnaire, while those who did not intend to continue in this field were asked not to answer the other questions except the questions related to demographic characteristics. The findings obtained regarding this situation are given in Table 3.

Table 3

Those Who Are Considering and Not Considering Choosing an Education or Profession in The Field of Music

	n	%
Planning to choose a profession in the field of music	269	92,1
Not planning to choose a profession in the field of music	23	7,9
Total	292	100,0

As can be seen in Table 3, 92% of the students included in the study planned to choose a profession in the field of music, while 8% did not plan to choose an education or profession in the field of music. In addition, when the gender of the students who answered 'No' is analysed, 13 of them were 'Female' and 10 of them were 'Male;' when the grade levels were analysed, 15 of them were 'Grade 12' and 8 of them were 'Grade 11'; when the provincial distribution was analysed, it can be said that there were almost similar numbers in each province; when the instruments were analysed, it can be said that they were mostly in the 'Strings' and 'Stringed instruments' groups. On the other hand, the answers given by 269 students who planned to choose a profession in the field of music were analysed for sub-problems.

Findings and Interpretation Related to Sub-aim

The findings obtained as a result of the descriptive analysis regarding the professions that the students intend to choose are presented in Table 4.

Table 4

Findings on The Professions That Students Plan to Choose

Profession	n	%
Teacher	117	43,4
Artist	76	28,3
Academician	35	13,0
Music Technologist	7	2,6
Instrument Construction, Maintenance and Repair Specialist	3	1,1
Band Petty Officer	19	7,1
Musicologist or Music Researcher	12	4,5
Total	269	100,0

According to the findings in Table 4, 43.4% of the students who participated in this research wanted to be "Teacher," 28.3% "Artist," 13.0% "Academician," 2.6% "Music Technology Specialist," 1.1% "Instrument Making, Maintenance and Repair Specialist," 7.1% "Band NCO" and 4.5% "Musicologist or Music Researcher." According to this finding, almost half of the students wanted to be a "teacher."

The averages of the data obtained about the reasons for students' choice of profession are presented in Table 5.

Table 5*Findings on Students' Reasons for Choosing a Profession*

Subcategory	Articles	\bar{x}
Professional Opportunities.	Because I think there is a need for this profession.	3,29
	Because I think the working conditions of this profession are good.	3,66
	Because I think that the social benefits of this profession are good.	3,40
	Because I think I can easily find a job in this profession.	3,22
	Because I think the future of this profession is good.	3,94
Professional Income Status	Because I think that this profession has a good financial return.	3,43
Social-Cultural Environment Effect	Because I think this profession is valued in society.	3,14
	Because I think the status of this profession is high.	3,68
Role Model or Guidance	Because I take the people in my family who have this profession as role models for myself.	2,46
	Because I take the people around me who have this profession as role models.	3,27
	Because I take people with this profession that I have seen on various media platforms as role models for myself.	3,43
	Because my family asked or recommended.	2,41
	Because my teachers or people in this profession recommended me.	2,84
Professional Interest, Talent or Achievement	Because I think I can reach professional pleasure and satisfaction in this profession.	4,16
	Because I have interest and desire to do this profession.	4,59
	Because I think I am capable of doing this profession.	4,45
	Because I think that I will be successful in this profession when I evaluate my current cognitive or performance level.	4,44

As seen in Table 5, when the averages of the items related to the students' career choices were analysed, it was determined that the items under the categories of "Professional Interest, Talent or Achievement," "Professional Opportunities," "Professional Income Status," "Social-cultural Environment Effect" and "Role Model or Guidance" had the highest averages, respectively. According to these findings, while determining their professions, students make a choice according to their interests, achievements or abilities. Afterward, the opportunities and income of the profession were other factors they considered. The social status of the profession and guidance toward the profession have less influence.

Findings and Interpretation Related to Sub-aim

The 'Kruskall-Wallis H test' was conducted to determine whether the reasons for choosing a profession differed according to the professions that the students planned to choose. The items for which a significant difference was found as a result of the test and the findings of the analyses are shown in Table 6.

Table 6*Findings on The Relationship Between Students' Reasons for Choosing a Profession and The Professions They Intend to Choose*

Article	Profession	n	Rank Mean	χ^2	p	Significant Difference*	η^2
2	T	117	144,79	23,903	0,001	T-AR, AR-A.	0,093
	AR	76	102,46				
	A	35	153,34				
	M	7	163,43				
	I	3	204,67				
	B	19	156,84				
	MM	12	123,58				
4	T	117	153,97	36,417	0,000	T-AR, AR-B.	0,140
	AR	76	97,39				
	A	35	133,43				
	M	7	172,14				
	I	3	137,50				
	B	19	178,16				
	MM	12	102,21				

Table 6 (Continued)

Article	Profession	n	Rank Mean	χ^2	p	Significant Difference*	η^2
5	T	117	134,62	31,250	0,000	T-B, AR-A, AR-B.	0,099
	AR	76	108,12				
	A	35	159,83				
	M	7	188,93				
	I	3	108,83				
	B	19	194,71				
	MM	12	117,04				
11	T	117	122,26	21,552	0,001	T-AR, AR-I, AR-B.	0,076
	AR	76	167,28				
	A	35	130,03				
	M	7	117,29				
	I	3	115,50				
	B	19	101,68				
	MM	12	137,17				

T: Teacher AR: Artist A: Akademician M: Music technologist
I: Instrument construction, maintenance and repair specialist B: Band Petty Officer
MM: Musicologist or Music Researcher

* Mann-Whitney U test was performed. After Bonferroni correction, the results showing a difference at $p < 0.002$ level.

According to the results of Kruskal-Wallis H test:

There was a significant difference ($p=0,001$) between some groups who responded to the item 'Because I think the working conditions of this profession are good.' (Item 2). The 'Post Hoc' analysis revealed that this difference occurred between those who wanted to choose the professions of 'Teacher' and 'Artist' and between 'Artist' and 'Academician.' It can be said that the effect size of this difference obtained ($\eta^2=0,093$) was at the 'Medium' level.

There was a significant difference ($p=0,000$) between some groups responding to the item 'Because I think I can easily find a job in this profession.' (Item 4). The 'Post Hoc' analysis revealed that this difference occurred between those who wanted to choose the professions of 'Teacher' and 'Artist,' 'Artist' and 'Band Petty Officer' and 'Artist' and 'Instrument making, maintenance and repair specialist.' It can be said that the effect size of this difference obtained ($\eta^2=0,140$) was at the 'Large' level.

There was a significant difference ($p=0,000$) between some groups who responded to the item 'Because I think that the future of this profession is good.' (Item 5). The 'Post Hoc' analysis revealed that this difference occurred between those who wanted to choose the professions of 'Teacher' and 'Band Petty Officer,' 'Artist' and 'Academician' and 'Artist' and 'Band Petty Officer.' It can be said that the effect size of this difference obtained ($\eta^2=0,072$) was at the 'Medium' level.

There was a significant difference ($p=0,001$) between some groups responding to the item 'Because I take people with this profession that I have seen on various media platforms as role models for myself.' (Item 11). The 'Post Hoc' analysis revealed that this difference occurred between those who wanted to choose the professions of 'Teacher' and 'Artist,' 'Artist' and 'Instrument making, maintenance and repair specialist' and 'Artist' and 'Band Petty Officer.' It can be said that the effect size of this difference obtained ($\eta^2=0,067$) is at the 'Medium' level.

Findings and Interpretation related to Sub-aim

The analysis findings of the "Chi-square" test on whether the professions that students intend to choose differ according to gender are presented in Table 7.

Table 7*Findings on The Relationship Between Students' Gender and The Professions They Plan to Choose*

		Female		Male		Total	
		n	%	n	%	n	%
Profession	Teacher	82	70,10	35	29,90	117	100,00
	Artist	46	60,50	30	39,50	76	
	Academician	22	62,90	13	37,10	35	
	The other	12	29,30	29	70,70	41	
		$\chi^2= 15,411$		$p=0,001$		$V= 0,28$	

According to the findings shown in Table 7, it was determined that there was a significant difference in the professions that the students thought to choose due to gender ($p<0.05$). As a result of the post-hoc Z test conducted to determine between which groups there was a differentiation, it can be said that there was a differentiation arising from gender only in the 'Teacher' and 'Other' groups; when this difference was calculated according to Cramer's V effect size test, it can be said that gender had a small effect ($V=0,28$) in the occupational groups where differentiation was found. To summarise these findings where a significant differentiation was found, female students planned to choose the professions in the 'Teacher' group more than male students and male students planned to choose the professions in the 'Other' group more than female students.

The 'Mann-Whitney U test' was conducted to determine whether the reasons for students' choice of professions differed according to gender. The analyses of the items for which there was a significant difference as a result of this test are given in Table 8.

Table 8*Findings on The Relationship Between Students' Gender and Reasons for Choosing a Profession*

Item	Variable	n	Rank mean	U	p	r
1	Famale	162	127,22	7406,000	0,038	0,13
	Male	107	146,78			
4	Famale	162	127,50	7452,000	0,045	0,11
	Male	107	146,36			
6	Famale	162	127,34	7426,500	0,040	0,10
	Male	107	146,59			
7	Famale	162	123,40	6787,000	0,002	0,18
	Male	107	152,57			
9	Famale	162	127,04	7377,000	0,032	0,13
	Male	107	147,06			
12	Famale	162	126,94	7362,000	0,030	0,13
	Male	107	147,20			

According to the findings of 'Mann-Whitney U test' in Table 8:

Regarding 6th item (Because I think there is a need for this profession.), there was a significant difference due to gender variable ($p=0,038$). Afterward, according to the findings obtained from the effect size test, it was determined that the difference was at the 'Small' level ($r=0.13$). These findings showed that male students considered occupational need more than female students in choosing a profession.

Regarding 4th item (Because I think I can easily find a job in this profession.), there was a significant difference due to gender variable ($p=0,045$). Afterward, according to the findings obtained from the effect size test, it was determined that the difference was at the 'Small' level ($r=0,11$). These findings suggest that male students pay more attention to the ease of finding a job when choosing a profession than female students.

Regarding 6th item (Because I think that the financial return of this profession is good.), there was a significant difference due to the gender variable ($p=0,040$). Then, according to the findings obtained from the effect size test, it was determined that the difference was at the 'Small' level ($r=0.10$). These findings suggest that compared to female students, male students pay more attention to the financial return of the profession in choosing a profession.

Regarding 7th item (Because I think that this profession was valued in the society), there was a significant difference due to gender variable ($p=0,002$). Then, according to the findings obtained from the

effect size test, it was determined that the difference was at the ‘Small’ level ($r=0.18$). These findings suggest that male students considered the social value of the profession more than female students when choosing a profession.

Regarding 9th item (Because I take the people in my family who have this profession as role models), there was a significant difference due to gender variable ($p=0,032$). Afterward, according to the findings obtained from the effect size test, it was determined that the difference was at the ‘Small’ level ($r=0.13$). These findings suggest that male students give more importance to role modelling in the family in choosing a profession than female students.

Regarding 12th item (Because I take the people who have this profession that I have seen on various media platforms as role models for myself.), there was a significant difference due to the gender variable ($p=0,027$). Afterward, according to the findings obtained from the effect size test, it was determined that the difference was at the ‘Small’ level ($r=0.13$). These findings suggest that male students attach more importance to role modelling in the media in choosing a profession than female students.

Findings and Interpretation Related to Sub-aim

The analyses of the ‘Chi-square’ test on whether the professions that the students think of choosing differ according to their grade level are presented in Table 9.

Table 9

Findings on The Relationship Between Students' Grade Level and The Professions That Students Think to Choose

		11 th grade		12 th grade		Total	
		n	%	n	%	n	%
Profession	Teacher	34	29,10	83	70,90	117	100,00
	Artist	39	51,30	37	48,70	76	
	Academician	11	31,40	24	68,60	35	
	The other	23	56,30	18	43,90	41	
		$\chi^2= 15,411$		$p=0,001$	$V= 0,23$		

According to the findings shown in Table 9, it was determined that there was a significant difference in the professions that the students thought to choose due to their grade level ($p<0.05$). As a result of the post-hoc Z test conducted to determine between which groups, there was a differentiation, it can be said that there was a differentiation arising from the grade level in the ‘Teacher,’ ‘Artist’ and ‘Other’ groups; when this difference was calculated according to Cramer's V effect size test, it can be said that the grade level has a small ($V = 0,23$) effect in the occupational groups where differentiation is found. To summarise these findings, in which a significant differentiation was found, 11th-grade students plan to choose a profession for the ‘Artist’ and ‘Other’ occupational groups, while 12th-grade students planned to choose a profession for the ‘Teacher’ group.

The ‘Mann-Whitney U test’ was conducted to determine whether the reasons for students' choice of professions differed according to class level. The analyses of the items for which there was a significant difference as a result of this test are given in Table 10.

Table 10

Findings on The Relationship Between Students' Grade Level and Reasons for Choosing a Profession

Item	Grade level	n	Rank mean	U	p	r
4	11 th grade	107	146,17	7472,000	0,049	0,12
	12 th grade	162	127,62			

According to the results of the ‘Mann-Whitney U test’ in Table 10, there was a significant difference in the 4th item (Because I think that I can easily find a job in this profession.) due to the grade level variable ($p=0,049$). Then, according to the findings obtained from the effect size test, it was determined that this difference was at the ‘Small’ level ($r=0,12$). These findings showed that 11th-grade students had an idea that they can easily find a job in the professions they intend to choose compared to 12th-grade students.

Findings and Interpretation Related to Sub-aim

The analyses of the ‘Chi-square’ test on whether the professions that the students intend to choose differ according to the provinces where the students are studying are presented in Table 11.

Table 11

Findings on The Relationship Between The Provinces in Which The Students Are Studying and The Professions They Plan to Choose

	Ankara		Antalya		Balıkesir		Bolu		Gaziantep		İstanbul		Van		Total	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
T	27	23,1	13	11,1	9	7,7	13	11,1	22	18,8	8	6,8	25	21,4	117	
AR	10	13,2	15	19,7	5	6,6	7	9,6	12	15,8	24	31,6	3	3,9	76	
A	4	11,4	4	11,4	3	8,6	9	25,7	6	17,1	3	8,6	6	17,1	35	100,0
O	7	17,1	8	19,5	5	12,2	5	12,2	4	9,8	11	26,8	1	2,4	41	
$\chi^2= 50,386$ $p=0,000$ $V= 0,25$																
T: Teacher AR: Artist A: Academician O: Other																

According to the findings shown in Table 11, it was determined that there was a significant difference in the professions that the students thought to choose due to the provinces where the students were located ($p<0.05$). As a result of the post-hoc Z test conducted to determine between which groups there was a differentiation, it was determined that there was a differentiation in the ‘Teacher’ group in Istanbul and Van, Ankara and Gaziantep, and in the ‘Artist’ group in Istanbul, Van and Ankara. When this difference is calculated according to Cramer's V effect size test, it can be said that the provinces where the students are located have a medium ($V=0,25$) effect on the occupational groups that differentiate. To summarise these findings, students in Van, Ankara and Gaziantep want to be ‘Teacher’ more than students in Istanbul, and students in Istanbul want to be ‘Artist’ more than students in Van and Ankara.

The ‘Kruskal-Wallis H test’ was conducted to determine whether the reasons for choosing a profession differed according to the provinces where the students were studying. The items that showed a significant difference as a result of this test and the analyses of these items are shown in Table 12.

Table 12

Findings on The Relationship Between The Provinces Where The Students Are Studying and The Reasons for Choosing a Profession

Item	Province	n	Rank mean	χ^2	p	Significant difference*	η^2
9	An	48	138,99	25,892	0,000	G-İ, İ-V.	0,092
	At	40	119,73				
	Ba	22	130,61				
	Bo	34	133,03				
	G	44	159,03				
	İ	46	97,50				
	V	35	170,66				
16	An	48	149,33	21,836	0,001	An-Ba, At-Ba, Ba-Bo, Ba-G, Ba-İ.	0,054
	At	40	140,40				
	Ba	22	75,23				
	Bo	34	146,59				
	G	44	142,39				
	İ	46	132,76				
	V	35	129,14				
17	An	48	132,88	21,666	0,001	An-Ba, At-Ba, Ba-Bo, Ba-G, Ba-İ, Ba-V.	0,059
	At	40	140,79				
	Ba	22	74,09				
	Bo	34	143,68				
	G	44	146,45				
	İ	46	134,33				
	V	35	147,64				
An: Ankara At: Antalya Ba: Balıkesir Bo: Bolu G: Gaziantep İ: İstanbul V: Van							

* Man-Whitney U test was performed. After Bonferroni correction, the results showing a difference at $p < 0.002$ level.

According to the results of the 'Kruskal-Wallis H test' in Table 12:

There was a significant difference ($p=0,000$) between some groups responding to the item 'Because I take the people in my family who do this profession as role models for myself' (Item 9). Post Hoc analysis revealed that this difference occurred between the students studying in 'Gaziantep' and 'Istanbul' and between 'Van' and 'Istanbul.' It can be said that the effect size of this difference obtained ($\eta^2=0,092$) was at the 'Medium' level.

There was a significant difference ($p=0,001$) between some of the groups who responded to the item 'Because I think I am capable of doing this profession.' (Item 16). The 'Post Hoc' analysis revealed that this difference occurred between the students studying in other provinces other than 'Balikesir' and 'Van.' It can be said that the effect size of this difference obtained ($\eta^2=0,054$) was at the 'Medium' level.

There was a significant difference ($p=0,001$) between some groups responding to the item 'Because I think that I will be successful in this profession when I evaluate my current cognitive or performance level.' (Item 17). The 'Post Hoc' analysis revealed that this difference occurred between the students studying in 'Balikesir' and the other provinces. It can be said that the effect size of this difference obtained ($\eta^2=0,059$) was at the 'Medium' level.

Findings and Interpretation Related to Sub-aim

It was determined that there was a relationship between students' reasons for choosing a profession and individual instrument (Turkish-Western music instruments). The analysis findings of the 'Mann-Whitney U' test on whether the students' reasons for choosing professions differ according to individual instrument instruments are given in Table 13 below.

Table 13

Findings on The Relationship Between Students' Individual Instruments and Reasons for Choosing a Profession

Item	Instrument groups	n	Rank mean	U	p	r
4	Western Music Instruments	185	125,89	6085,000	0,003	0,18
	Turkish Music Instruments	84	155,06			
6	Western Music Instruments	185	127,61	6403,000	0,017	0,15
	Turkish Music Instruments	84	151,27			
7	Western Music Instruments	185	127,30	6345,000	0,014	0,15
	Turkish Music Instruments	84	151,96			

According to the findings of 'Mann-Whitney U test' in Table 13:

There was a significant difference in the item 'Because I think I can easily find a job in this profession.' (Item 4) due to the individual instrument variable ($p=0,003$). Afterward, according to the findings obtained from the effect size calculations, it was determined that the difference was at the 'Small' level ($r=0.18$). These findings suggest that than the students who played Western music instruments, the students who play Turkish music instruments attach more importance to the employment status of the profession while determining their profession.

There was a significant difference in the item 'Because I think that the financial return of this profession is good.' (Item 6) due to the individual instrument variable ($p=0,017$). Afterward, according to the findings obtained from the effect size calculations, it was determined that the difference was at the 'Small' level ($r=0.15$). These findings suggest that compared to students who play Western musical instruments, students who play Turkish music instruments attach more importance to the financial return of the profession while determining their profession.

There was a significant difference in the item 'Because I think that this profession is valued in society' (Item 7) due to the individual instrument variable ($p=0,014$). Afterward, according to the findings obtained from the effect size calculations, it was determined that the difference was at the 'Small' level ($r=0.15$). These findings suggest that students who play Turkish music instruments attach more importance to the social value

of the profession while determining their profession compared to students who play Western musical instruments.

DISCUSSION, CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS

According to the results obtained about the students' choice of any profession in the field of music, 92% of the students included in the present research are planning to choose a profession in the field of music, while 8% of the students are not planning to choose a profession in the field of music. In addition, it was concluded that 13 of the students who answered 'No' were 'Female' and 10 of them were 'Male,' 15 of them were 'Grade 12' and eight of them were 'Grade 11', there were two or three people in each province and these students were mostly in the 'Strings' and 'Stringed instruments' group.

According to the results obtained for the professions that the students intend to choose, almost half of the participants in the present research want to be a teacher. In the studies conducted on the choice of profession in different fields (Can & Yazılıtaş, 2006; Kiyak, 2006; Sarıkaya & Khorshid, 2005), the majority of the participants wanted to be a teacher. When the employment numbers of the professions in the field of music in the last three years were analysed, it was determined that the highest number of teachers (2200) and then artists (900) were employed. This number will be much higher when employment in private schools is included in teacher employment. It is thought that the employment situation in this profession has a great effect on the preference of teaching after the students' evaluations of their individual interests, wishes and achievements for the choice of profession. Thus, an increase in the number of employment will naturally increase the rate at which individuals can easily find a job. The fact that those who want to be a 'Teacher' have the highest average for 'Easy to find a job (Item 4)' supports this evaluation.

According to the results obtained regarding the reasons for choosing a profession, students mostly consider their interests or abilities while making their career choices. This result is in accordance with the ideal profession selection criteria. In the studies conducted on the reasons for choosing a profession in different fields (Akyıldız, 2017; Bozgedik, 2017; Demir, 2021; Khorshid, 2005; Korkut-Owen et al., 2012; Sarıkaya & Khorshid, 2009; Şeker & Çapri, 2020; Sheriff & Chang, 2022; Tataroğlu et al., 2011), it was determined that the participants of the research took this criterion into consideration more. However, students also consider the opportunities of the profession to a considerable extent. It can be said that there are also studies (Aksu, 2016; Demir, 2021; Çurğatay, 2010; Uz-Bilgin et al., 2019) in which the opportunities of the profession are prioritised. In this case, although students make a choice according to their interests, abilities or achievements while determining their professions, they also pay attention to the opportunities of the profession they intend to choose.

According to the results obtained regarding whether the students' reasons for choosing a profession differ according to the professions they intend to choose:

- According to the result of the difference regarding 'Working conditions of the profession (Item 2),' those who are considering to choose the profession of 'Artist' attach less importance to the working conditions of the profession than those who are considering to choose the professions of 'Teacher' and 'Academician.'
- According to the result of the difference regarding the 'finding an easy job (Item 4)', those who think of choosing the profession of 'artist' attach less importance to the finding an easy job than those who think of choosing the profession of 'teacher' and 'band non-commissioned officer'.
- According to the result of the difference regarding 'the future of the profession (Item 5)', those who intend to choose the profession of 'artist' attach less importance to the future of the profession than those who intend to choose the professions of 'teacher,' 'academician' and 'band non-commissioned officer.'
- According to the result of the difference regarding 'Role modelling in the media (Item 11)', those who intend to become an 'artist' attach more importance to role modelling in the media than those who intend to choose the professions of 'teacher' and 'instrument making, maintenance and repair specialist' and 'band petty officer.'

According to the results obtained regarding whether the professions that students intend to choose differ according to gender, the majority of those who intend to choose the 'Teacher' profession are female students, while the majority of those who intend to choose the professions in the 'Other' group are male students. These results are consistent with the results obtained in previous studies (Çurğatay, 2010; Kiyak, 2006; Şeker &

Çapri, 2020). Moreover, according to the report published by the Ministry of National Education (Ministry of National Education, 2023a), there are data that female teachers outnumber male teachers at all levels of both private and public schools. In this case, the high number of female students among the students who want to become teachers and the high number of female teachers in schools are consistent results that support each other. According to Gottfredson (2004), from the beginning of basic education, children, with the effect of the awareness of their gender, also make an evaluation about whether the profession is suitable for their gender when they evaluate any profession. These judgements may be influenced by society and family. As a result of this, teaching is or maybe more preferred by women than men in the light of some thoughts that teaching is a profession more for women (Ensari & Alay, 2017; Foster & Newman, 2005; Parr et al., 2008; Smedley, 2007) and evaluations obtained from various research results. On the other hand, according to the results obtained regarding whether the reasons for students to choose professions differ according to gender, it was concluded that male students paid more attention to ‘the need for the profession (Item 1),’ ‘the ability to find a job easily (Item 4),’ ‘the financial return of the profession (Item 6),’ ‘the social value of the profession (Item 7),’ ‘family role modelling (Item 9)’ and ‘family desire (Item 12)’ while determining their professions compared to female students. In summary, when choosing a profession, male students attach more importance to the need for the profession, the ability to find a job easily, the financial return of the profession, the value given by the society to the profession, being a role model in the family and the family's request.

According to the results obtained regarding whether the professions that the students plan to choose differ according to the grade level, 12th-grade students plan to choose the teaching profession more than 11th-grade students. According to the results obtained regarding whether the reasons for students' choice of professions differ according to the grade level, 11th-grade students attach more importance to ‘the criterion of finding an easy job (Item 4)’ when choosing a profession than 12th-grade students. In addition, it is another result that this situation is not consistent with the results of various studies (Akyıldız, 2017; Çurğatay, 2010; Kars et al., 2014).

According to the results obtained regarding whether the professions that the students intend to choose differ according to the provinces where the students are studying, those who intend to be a ‘teacher’ are most likely to be in Ankara and least likely to be in Istanbul. Significant differentiation occurred in Istanbul and Van, Ankara and Gaziantep provinces. Those who think of becoming an ‘artist’ are most likely to be in Istanbul and least likely to be in Van. Significant differentiation occurred between Istanbul and Van and Ankara provinces. On the other hand, according to the results of whether the students' reasons for choosing a profession differ according to the provinces where they are studying, the students in Istanbul attach less importance to ‘role modelling in the family (Item 9)’ than the students in Gaziantep and Van provinces. The students in Istanbul attach less importance to ‘aptitude for the profession (Item 16).’ Afterwards, it was concluded that the students in Balıkesir province attach less importance to ‘the suitability of the current level for the profession (Item 17)’ than the students in other provinces.

According to the results obtained regarding whether the students' reasons for choosing their professions differed according to their individual instruments, it was concluded that the students who played Turkish music instruments attached more importance to ‘finding a job (Item 4),’ ‘financial return (Item 6)’ and ‘social value (Item 7)’ when determining their professions than those who played Western musical instruments.

Finally, it is thought and suggested that it may be useful to increase the employment in other professional groups in the field of music to prevent the accumulation that has occurred or may occur in teaching.

REFERENCES

- Aksu, H. H. (2016). Eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin bölümleri hakkındaki görüşleri: Giresun Üniversitesi örneği. *Kastamonu Education Journal*, 24(1), 299-316.
- Akyıldız, M. (2017). *Fen lisesi öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörlerin ve meslek tercihlerinin bulanık topsis yöntemi ile incelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Bozok Üniversitesi.
- Balcı, A. (2013). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler* (13.baskı). Pegem Akademi.
- Bozgedik, A. (2017). *Eğitimde yeni bir model olan temel lise öğrencilerinin üniversite ve meslek seçimini etkileyen faktörler* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (16. baskı). Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş. (2020). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (27. baskı). Pegem Akademi.
- Can, Y. & Yazılıtaş, A. (2006, 9 Nisan). Polislerin meslek seçimlerini etkileyen faktörler. *Milliyet*, 5.
- Cevahir, E. (2020). *SPSS ile nicel veri analizi rehberi*. Kibele.
- Çelik, N. & Üzmez, U. (2014). Üniversite öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi: Çağrı merkezi hizmetleri örneği. *Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırma Dergisi (EJOİR)*, 2(1), 94-105.
- Çurğatay, V. (2010) *Üniversite sınavına girecek öğrencilerin meslek seçimini etkileyen sosyo-kültürel faktörler (Malatya'daki lise son sınıf öğrencileri uygulaması)* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İnönü Üniversitesi.
- Demir, A. (2021). *Mesleki ve teknik Anadolu lisesi öğrencilerinin üniversite ve meslek seçimini etkileyen faktörlerin tespiti "İstanbul ili Avrupa yakası uygulaması"* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Gelişim Üniversitesi.
- Dinç, E. (2008). Meslek seçiminde etkili olan faktörlerin incelenmesi: Meslek yüksekokulu – muhasebe programı öğrencileri üzerine bir araştırma. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(16), 90-106.
- Durmuş, B., Yurtkoru, E.S. & Çinko, M. (2018). *Sosyal bilimlerde SPSS' le veri analizi* (7. baskı). Beta
- Ensari, M. Ş. & Alay, H. K. (2017). Meslek seçimini etkileyen faktörlerin demografik değişkenler ile ilişkisinin araştırılması: İstanbul ilinde bir uygulama. *Humanitas*, 5(10), 409-422.
[DOI: 10.20304/humanitas.358378](https://doi.org/10.20304/humanitas.358378)
- Foster, T. & Newman, E. (2005). Just a knock back? Identity bruising on their route to becoming a male primary school teacher. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 11(4), 341-358.
- Genç, G., Kaya, A. & Genç, M. (2007). İnönü üniversitesi tıp fakültesi öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörler. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(14), 49-63.
- Gottfredson, L. S. (2004). Intelligence: Is it the epidemiologists' elusive "Fundamental cause" of social class inequalities in health? *Journal of Personality and Social Psychology*, 86(1), 174–199.
[DOI: 10.1037/0022-3514.86.1.174](https://doi.org/10.1037/0022-3514.86.1.174)
- Karadeniz, C. K. & Dalkıran, E. (2020) Güzel sanatlar liseleri keman eğitimcilerinin dizi çalışmalarına yer verme durumları, güzel sanatlar liseleri için dizi çalışma önerileri. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 6(2), 119-134. [DOI: 10.22252/ijca.816806](https://doi.org/10.22252/ijca.816806)

- Karagülle, B. (2007). *Türkiye’de işsizliğe bir çözüm önerisi olarak Türkiye İş Kurumu’nun iş danışmanlığı hizmetleri* [Yayınlanmamış uzmanlık tezi]. Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü.
- Kars, V., Arslan, N., Erik, L., Avcı, N., Bucaktepe, P. G., Celepkolu, T. & Şahin, H. A. (2014). Lise son sınıf öğrencilerinin meslek seçiminde karşılaştığı sorunlar ve bu sorunların anksiyete ve depresyonla ilişkisi. *Dicle Tıp Dergisi*, 41(1), 187-190. DOI: 10.5798/diclemedj.0921.2014.01.0396
- Kartal, K.S., Ayyıldız, E. & Alp, Selçuk. (2019). Meslek seçimini etkileyen faktörler ile kariyer planlama/tercih kriterleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi*, 3(5), 29-50.
- Kaya, Ö., Barışeri, N. & Kaya, E. E. (2013) Güzel sanatlar liselerinde yürütülen keman dersi öğretim programının incelenmesi. *SED – Sanat Eğitimi Dergisi*, 1(1), 84-107.
- Kıyak, S. (2006). *Genel lise öğrencilerinin meslek seçimi yaparken temel aldığı kriterler* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Yeditepe Üniversitesi.
- Korkut-Owen, F. K., Kepir, D., Özdemir, S., Ulaş, Ö. & Yılmaz, O. (2012). Üniversite öğrencilerinin bölüm seçme nedenleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(3), 135-151.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2023a). Milli eğitim istatistikleri [Broşür]. https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2023_09/29151106_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2022_2_023.pdf
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2023b, Aralık). İş arama. Millî Eğitim Bakanlığı. <https://meslegimhayatim.meb.gov.tr/kariyer-akademi/isarama>
- Oral, T. (2022). Muhasebe meslek seçimini etkileyen faktörler: İşletme bölümü öğrencileri üzerine bir araştırma. *İşletme*, 3(1), 45-56.
- Olgun, S. & Adıbelli D. (2020). Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörler. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 11(1), 55-60. DOI: 10.31067/0.2020.242
- Pallant, J. (2016). *SPSS kullanma kılavuzu IBM SPSS ile adım adım veri analizi* (S. Balcı ve B. Ahi, Çev.). Anı Yayıncılık. (Orijinal çalışma basım tarihi 2015).
- Parr, M., Gosse, D., & Allison, J. (2008). The professional journey of male primary teachers: Experiences and perceptions of entering into a “sacred female space”. *The International Journal of Diversity in Organisations, Communities and Nations*, 7(6), 257-265.
- Polat, M., Dursun, B.A., Dik, E. & Gür, O. (2021). Lise öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörler. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39, 24-33. DOI: 10.14582/DUZGEF.2021.163
- Sarıkaya, T. & Khorshid, L. (2009). Üniversite öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen etmenlerin incelenmesi: Üniversite öğrencilerinin meslek seçimi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 393-423.
- Sheriff, F. H. M., & Chang, P. K. (2022). Analysing factors that influence undergraduate music students in Malaysia on choosing a career in music. *MIER Journal of Educational Studies Trends & Practices*, 12(1), 184-204. DOI: 10.52634/mier/2022/v12/i1/2188
- Smedley, S. (2007). Learning to be a primary school teacher: reading one man’s story. *Gender and Education*, 19(3), 369-385.
- Şeker, G. & Çapri, B. (2020). Eğitim fakültesi öğrencilerinin meslek seçiminde etkili olan faktörler. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(3), 651-663. DOI: 10.17860/mersinefd.746789

- Tataroğlu, B., Özgen, K. & Alkan, H. (2011, Nisan). *Matematik öğretmen adaylarının öğretmenliği tercih nedenleri ve beklentileri* [Sözel bildiri]. 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implication, Antalya. <https://www.iconte.org/wp-content/uploads/2021/09/iconte2011.pdf>
- Türk Dil Kurumu (TDK). (t.y). Meslek nedir? Genel Türkçe sözlüğü içinde. 10 Kasım 2023'de <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı.
- Türk Tarih Kurumu (TTK). (1983). Meslek. Türk tarih kurumu Türkçe sözlüğünde (7. Baskı, s. 826).
- Ulaş, Ö., Demirtaş-Zorbaz, S., Dinçel, E. F., Çiffiliz-Kınay, G. & Coştur, R. (2017). Özel okulda öğrenim görmekte olan lise öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen etmenler. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (1), 441-456.
- Usluer, E. (1996). *Meslek inceleme yaşantısının mesleki olgunluğa etkisi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Uz-Bilgin, Ç., Kavuk-Kalender, M., Yılmaz, M. B., Orhan, F., Erdem, M. & Yıldırım, S. (2019). BÖTE bölümlerine 2017 yılında yerleşen öğrencilerin tercihlerini etkileyen faktörler. *Ege Eğitim Dergisi*, 20(1), 279-290. DOI: 10.12984/egeefd.491627
- Vurucu, F. (2010). *Meslek lisesi öğrencilerinin meslek seçim yeterliliği ve meslek seçimini etkileyen faktörler* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Yeditepe Üniversitesi.
- Yelken, K. (2008). *Ortaöğretim son sınıf öğrencilerinin üniversite tercihlerini ve meslek seçimini etkileyen faktörler "Sakarya il merkezi örneği"* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi.